

DZIENNIK URZĘDOWY NARODOWEGO BANKU POLSKIEGO

Warszawa, dnia 19 czerwca 1998 r.

Nr 14

TREŚĆ:

Poz.:

UCHWAŁY:

- 27- nr 1/98 Komisji Nadzoru Bankowego z dnia 3 czerwca 1998 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości banków i sporządzania informacji dodatkowej 237
- 28- nr 2/98 Komisji Nadzoru Bankowego z dnia 3 czerwca 1998 r. w sprawie szczególnych zasad sporządzania przez banki skonsolidowanych sprawozdań finansowych 247

ZARZĄDZENIA:

- 29- nr 1/98 Komisji Nadzoru Bankowego z dnia 3 czerwca 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad finansowego wyodrębniania kas mieszkaniowych w bankach oraz rozliczeń między bankiem, który zaprzestał prowadzenia kasy mieszkaniowej, a bankiem przejmującym tę działalność 258
- 30- nr 2/98 Komisji Nadzoru Bankowego z dnia 3 czerwca 1998 r. w sprawie obowiązkowego zakresu informacji dotyczących stanu oszczędności zgromadzonych na rachunkach oszczędnościowo-kredytowych, wysokości udzielonych kredytów kontraktowych i terminowości ich spłat oraz przychodów i kosztów banków z tytułu prowadzenia kas mieszkaniowych 259

KOMUNIKAT

- 31- o sprostowaniu błędu 264

27

UCHWAŁA Nr 1/98 Komisji Nadzoru Bankowego

z dnia 3 czerwca 1998 r.

w sprawie szczególnych zasad rachunkowości banków i sporządzania informacji dodatkowej

Na podstawie art. 81 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. Nr 121, poz. 591, z 1997 r. Nr 32, poz. 183, Nr 43, poz. 272, Nr 88, poz. 554, Nr 118, poz. 754, Nr 139, poz. 933 i 934, Nr 140, poz. 939 i Nr 141, poz. 945 oraz z 1998 r. Nr 60, poz. 382) uchwala się, co następuje:

ROZDZIAŁ 1 Przepisy ogólne

§ 1. 1. Uchwała określa szczególne zasady prowadzenia rachunkowości oraz sporządzania informacji dodatkowej w bankach, z wyłączeniem Narodowego Banku Polskiego.

2. Zasady sporządzania innych sprawozdań oraz tworzenia rezerw na ryzyko w działalności bankowej określają odrębne przepisy.

§ 2. Przez użyte w uchwale określenia rozumie się:

- 1) **ustawa** – ustawę z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości,
- 2) **prezes zarządu banku** – kierownika jednostki w znaczeniu wynikającym z art. 3 ust. 1 pkt 5 ustawy,
- 3) **dziennik** – urządzenie księgowo-służące do zapisy-

wania wszystkich operacji wykonanych w danym dniu operacyjnym. Dziennik może być prowadzony łącznie dla wszystkich operacji lub według grup operacji gospodarczych, zachowując pełną zgodność obrotów z księgą główną,

- 4) **konto syntetyczne** – przewidziane planem kont urządzenie księgi głównej, służące do ewidencji w porządku systematycznym operacji o jednakowej treści ekonomicznej zgodnie z zasadą podwójnego zapisu. Za konta syntetyczne uważa się również konta pozabilansowe, na których można prowadzić ewidencję, dokonując zapisów bez zachowania zasady podwójnego zapisu,
- 5) **konto analityczne** – przewidziane w planie kont urządzenie księgi pomocniczej, służące do szczegółowej ewidencji danych zapisanych na koncie syntetycznym zgodnie z zasadą powtórzonego zapisu tak, aby łączna suma stanów zewidencjonowanych na kontach analitycznych w każdym dniu operacyjnym wykazywała pełną zgodność z danymi zapisanymi na koncie syntetycznym, do którego prowadzone są konta analityczne,

- 6) **należności zagrożone** – należności banku, określone odrębnymi przepisami, na które powinny być tworzone rezerwy na ryzyko w działalności bankowej,
- 7) **waluty obce** – waluty obcych państw oraz międzynarodowe jednostki rozliczeniowe w znaczeniu określonym ustawą,
- 8) **dzień bilansowy** – dzień, na który sporządza się sprawozdanie finansowe na podstawie art. 45 ustawy, a także sprawozdania finansowe sporządzane przez bank na podstawie innych przepisów,
- 9) **skonsolidowane sprawozdanie finansowe** – sprawozdanie finansowe grupy kapitałowej w rozumieniu art. 55 ustawy, sporządzone zgodnie z przepisami i zasadami obowiązującymi banki,
- 10) **zatwierdzone sprawozdanie finansowe** – sprawozdanie finansowe zbadane i zakwalifikowane zgodnie z rozdziałem 7 ustawy oraz zatwierdzone przez uprawniony do tego organ banku.
- 11) **biegły rewident** – podmiot uprawniony na podstawie odrębnych przepisów do badania sprawozdań finansowych w trybie przewidzianym ustawą, spełniający warunki określone w art. 66 ustawy.

§ 3. Prowadzenie rachunkowości banku obejmuje:

- 1) opis przyjętych do stosowania w banku zasad rachunkowości,
- 2) prowadzenie ksiąg rachunkowych przewidzianych obowiązującymi przepisami i przyjętymi zasadami rachunkowości,
- 3) okresowe ustalanie lub sprawdzanie drogą inwentaryzacji rzeczywistego stanu aktywów i pasywów,
- 4) wycenę aktywów i pasywów oraz ustalanie wyniku finansowego,
- 5) sporządzanie sprawozdań finansowych i innych sprawozdań, których dane wynikają z prowadzonych ksiąg rachunkowych,
- 6) gromadzenie i przechowywanie dokumentacji przewidzianej ustawą,
- 7) poddawanie badaniu i ogłaszanie sprawozdań finansowych.

§ 4. 1. Prezes zarządu banku, na podstawie ustawy oraz przepisów niniejszej uchwały, ustala zasady rachunkowości w banku i podległych mu jednostkach organizacyjnych.

2. Bank obowiązany jest posiadać pełną dokumentację przyjętych zasad prowadzenia rachunkowości, zgodnie z art. 10 ustawy.

3. Ustalone zasady rachunkowości powinny być stosowane w sposób ciągły w kolejnych latach, z uwzględnieniem odpowiednio art. 8 ustawy.

4. Prezes zarządu banku jest odpowiedzialny za prowadzenie rachunkowości banku zgodnie z obowiązującymi przepisami i przyjętymi zasadami oraz w sposób zapewniający przedstawianie sytuacji majątkowej i finansowej oraz wyniku finansowego i rentowności banku, zgodnie ze stanem faktycznym. Jeżeli określone obowiązki w tym zakresie zostaną przypisane innym osobom za ich zgodą, to przyjęcie odpowiedzialności przez te osoby powinno być stwierdzone dokumentem.

ROZDZIAŁ 2

Prowadzenie ksiąg rachunkowych

§ 5. Bank prowadzi księgi rachunkowe w siedzibie zarządu (centrali banku) oraz jednostek organizacyjnych banku.

§ 6. 1. Księgi rachunkowe w banku otwiera się i zamyka w terminach przewidzianych ustawą.

2. Księgi rachunkowe mogą być prowadzone przy użyciu komputera w formie wydruków komputerowych lub magnetycznych bądź optycznych nośników informacji.

3. Każdy wydruk komputerowy powinien składać się z automatycznie numerowanych stron, z oznaczeniem kolejnej strony i nazwy programu przetwarzania oraz daty wskazującej dzień operacyjny, na jaki sporządzany jest wydruk komputerowy stanowiący księgę rachunkową.

§ 7. 1. Zapisy w księgach rachunkowych prowadzi się w złotych i groszach lub w walutach obcych, w których dokonywane są transakcje.

2. Ewidencja księgową operacji wyrażonych w walutach obcych może być prowadzona:

- 1) w poszczególnych walutach obcych i złotych na jednym właściwym koncie,
- 2) w poszczególnych walutach obcych i złotych na analogicznych kontach właściwych, prowadzonych odrębnie dla wartości w poszczególnych walutach obcych i dla wartości w złotych,
- 3) w walutach obcych, prowadzona odrębnie dla wartości w poszczególnych walutach przy spełnieniu warunku zapewnienia pełnego dokumentowania codziennego ustalania wyniku pozycji wymiany.

3. Prowadzona ewidencja księgową wszelkich operacji wyrażonych w walutach obcych powinna zapewniać możliwość ustalenia ich wartości w walutach obcych i w złotych.

§ 8. 1. Księgi rachunkowe powinny być prowadzone według zasad ustalonych w planie kont banku.

2. Prowadzenie ksiąg rachunkowych według zasad ustalonych w planie kont banku polega w szczególności na:

- 1) ewidencji analitycznej operacji gospodarczych w banku, w sposób zapewniający prawidłowe sporządzenie zestawienia obrotów i sald wszystkich kont analitycznych,
- 2) ewidencji syntetycznej operacji gospodarczych w banku, przy zachowaniu zasady podwójnego zapisu, w sposób zapewniający prawidłowe sporządzenie zestawienia obrotów i sald wszystkich kont syntetycznych,
- 3) ewidencji pozabilansowej ze szczególnością wynikającą z planu kont,
- 4) obejmowaniu określonych rzeczowych składników majątku ewidencją ilościową i wartościową, zgodnie z ustaleniami planu kont,
- 5) księgowaniu wszelkich operacji gospodarczych wyłącznie na właściwych kontach syntetycznych i analitycznych wynikających z planu kont banku.

§ 9. 1. Zapisy w księgach rachunkowych powinny być dokonywane codziennie i obejmować wszystkie operacje gospodarcze każdego dnia operacyjnego, odnoszone do okresów, których operacja dotyczy.

2. Podstawą zapisów w księgach rachunkowych mogą być wyłącznie prawidłowe dowody księgowe, zakwalifikowane do zaksięgowania na określonym koncie.

3. Jeżeli zapisy w księgach rachunkowych dokonywane są przy użyciu komputera, to powinny umożliwiać identyfikację, w szczególności poprzez numer klienta, numer konta, poszczególnych pozycji wykazanych w księgach rachunkowych z dowodem księgowym stanowiącym podstawę dokonania zapisu operacji.

§ 10. 1. Dowodem księgowym stanowiącym podstawę ewidencji operacji bankowej jest dyspozycja wystawiona przez klienta banku, dyspozycja własna banku lub inne dokumenty

sporządzone w ustalonej formie i spełniające warunki prawidłowego dowodu księgowego.

2. Prawidłowy dowód księgowy powinien zawierać elementy, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy.

3. Za prawidłowe zlecenie płatnicze (dyspozycję klientowską) można uznać dowód księgowy zawierający co najmniej:

- 1) określenie rodzaju dowodu,
- 2) określenie stron dokonujących operacji gospodarczej poprzez podanie ich numerów rachunków bankowych lub nazw, adresów,
- 3) kwotę operacji,
- 4) datę dokonania operacji, a gdy dowód został sporządzony pod inną datą – także datę akceptacji dowodu lub dyspozycji klienta,
- 5) podpis wystawcy dowodu lub w przypadku wpłat, podpis upoważnionego pracownika banku potwierdzającego wykonanie operacji.

4. Dowody księgowe podlegają zaksięgowaniu w banku w dniu ich otrzymania bądź zaakceptowania do realizacji.

5. Banki dokonujące księgowania wystawiają dowody zastępcze dla udokumentowania operacji bankowych, dla których wymagane są źródłowe zewnętrzne dowody obce, jeżeli jest to niezbędne dla kompletności zapisów księgowych, realności wykazywania aktywów i pasywów i wyniku finansowego, a dowód obcy nie wpłynął w czasie zezwalającym na sporządzenie w wyznaczonym terminie obowiązującego sprawozdania za dany okres sprawozdawczy.

§ 11. 1. Podstawą zapisów w księgach rachunkowych operacji międzybankowych są:

- 1) zlecenia płatnicze uznaniowe:
  - a) polecenia przelewu,
  - b) dowody wpłaty,
  - c) inne uznaniowe zlecenia płatnicze, jak np. noty memoriałowe,
- 2) zlecenia płatnicze obciążeniowe:
  - a) czeki rozrachunkowe,
  - b) czeki gotówkowe,
  - c) inne obciążeniowe zlecenia płatnicze, jak np. noty memoriałowe, asygnaty kasowe.

2. W dowodach dotyczących rozliczeń pieniężnych gotówkowych kwota operacji wpisywana jest cyfrowo i słownie, przy czym grosze wpisuje się słownie w pełnym brzmieniu bądź z określeniem „gr. jak wyżej” lub w sposób wynikający z formularza dowodu.

3. Na dowodach stanowiących podstawę zapisów księgowych operacji międzybankowych niedopuszczalne są jakiegokolwiek poprawki kwot dowodów, a sumy wpisane cyfrowo i słownie powinny być zgodne. Jeżeli niezgodność sumy wpisanej cyfrowo i słownie wystąpi na czeku, należy przyjąć kwotę wynikającą z zapisu słownego, opatrując jednocześnie czek stosowną uwagą.

4. Jednostkowe dowody księgowe, o których mowa w ust. 1., przed wysłaniem do innego banku opatrywane są odbitką stempla dziennego na dowód zakwalifikowania ich do wymiany.

5. Czeki powinny być skasowane lub zawierać indos i adnotację „do inkasa”.

6. Do innego banku przesyłane są dwa odcinki zlecenia płatniczego. Jeżeli przyjęte od klienta i zaakceptowane do wymiany zlecenie płatnicze nie zapewnia wystarczającej ilości odcinków, bank sporządza własny dowód księgowy zawierający co najmniej:

- 1) numer oddziału banku sporządzającego dowód,

- 2) numer oddziału banku zleceniobiorcy,
- 3) pełny numer rachunku zleceniobiorcy,
- 4) kwotę zlecenia, a w przypadku większej liczby zleceń kierowanych na ten sam rachunek – kwoty tych zleceń i kwoty do księgowania.

Do innego banku przesyła się dwa odcinki dowodu własnego, uwierzytelnione odbitką stempla dziennego.

Do kopii dowodu własnego bank dołącza jeden odcinek każdego dowodu objętego dowodem własnym.

§ 12. 1. Banki pośredniczące w wymianie zleceń płatniczych oraz banki prowadzące rachunki urzędów pocztowych mogą przekazywać do innych banków dowody sporządzane przez klientów w sposób uproszczony, zawierające:

- 1) numer jednostki banku prowadzącej rachunek bankowy (banku korzystającego z pośrednictwa, urzędu pocztowego),
- 2) numer jednostki banku otrzymującej i numer rachunku bankowego, na którym należy dokonać zapisu księgowego,
- 3) kwotę dowodu, na podstawie którego sporządzono dowód w sposób uproszczony, a w przypadku większej liczby dowodów kierowanych na ten sam rachunek – kwoty tych dowodów i kwotę do księgowania.

Do innego banku przesyłane są dwa odcinki dowodu uproszczonego, uwierzytelnione odbitką stempla dziennego jednostki banku prowadzącej rachunek. Do kopii dowodu uproszczonego dołącza się jeden odcinek każdego dowodu objętego dowodem uproszczonym, opatrzony identyfikatorem (odbitką stempla) klienta sporządzającego dowód (banku, urzędu pocztowego).

2. Podstawą zapisów w księgach rachunkowych mogą być zbiory danych otrzymanych z innego banku za pośrednictwem urzędzeń łączności lub magnetycznych bądź optycznych nośników danych, pod warunkiem, że otrzymany zbiór uzyska trwale czytelną postać, odpowiadającą treści dowodów księgowych i możliwe jest stwierdzenie jednostki organizacyjnej banku, która przekazała dane dotyczące każdego zapisanego w zbiorze dowodu. Sposób przekazywania zbiorów danych powinien gwarantować identyczność danych przekazywanych i danych otrzymywanych.

§13. 1. Za dowody stanowiące podstawę księgowania operacji w obrocie międzybankowym uważa się również zbiorcze zestawienia dowodów księgowych, sporządzane na podstawie jednostkowych dowodów księgowych dla zaksięgowania zbiorczym zapisem, jak np. zbiorczy dowód uznaniowy lub obciążeniowy, zestawienie kwot przesyłanych dokumentów rozliczeniowych.

2. Zbiorcze zestawienie dowodów księgowych:

- 1) może obejmować dowody wyrażające operacje dokonane wyłącznie w jednym okresie sprawozdawczym lub jego części,
- 2) ujmuje kwoty wynikające z dowodów, na podstawie których zostało sporządzone,
- 3) powinno zawierać co najmniej:
  - a) numer jednostki banku sporządzającej zestawienie,
  - b) numer jednostki banku, do której kierowane jest zestawienie,
  - c) nazwę zestawienia,
  - d) datę sporządzenia,
  - e) kwotę do księgowania

oraz w przypadku dowodu zbiorczego przeznaczonego do księgowania na tym samym rachunku klienta – pełny numer rachunku.

3. Niedopuszczalne jest ujmowanie kompensaty wzajemnych wierzytelności banku wysyłającego dowód i posiadacza rachunku w jednostce banku otrzymującej dowód w dowodzie zbiorczym kierowanym do jednostki banku i ujmującym dowody przeznaczone do księgowania na różnych rachunkach klientów w tej jednostce.

4. Zbiorcze zestawienie dowodów księgowych uwierzytelnia się odbitką stempla dziennego.

5. Nie podlega uwierzytelnieniu odbitką stempla dziennego zestawienie sporządzane automatycznie przez komputer w sposób określony dla uczestników izby rozliczeniowej, na podstawie dowodów zarejestrowanych do zapisania lub zapisanych w księgach rachunkowych banku sporządzającego.

6. Niedopuszczalne jest nanoszenie poprawek na zbiorczych zestawieniach sporządzanych techniką komputerową i po uwierzytelnieniu zestawienia.

§ 14. 1. W uzasadnionych przypadkach dopuszcza się stosowanie odpisu dowodu księgowego.

2. Odpis dowodu księgowego powinien być sporządzony na właściwym dla danego dowodu formularzu.

3. Dopuszcza się zastąpienie odpisu obrazem kopii dowodu (fotokopia lub kserokopia).

4. Odpis (obraz kopii) powinien być opatrzony adnotacją „Odpis” oraz uwierzytelniony poprzez zamieszczenie uwagi „Za zgodność z oryginałem”, podpisanej przez osobę stwierdzającą zgodność.

5. Odpis (obraz kopii) powinien być opatrzony odbitką stempla dziennego z datą sporządzenia.

§ 15. 1. Dowody księgowe, nie spełniające warunków określonych w § 11-14, nie mogą być księgowane i podlegają zwrotowi do banku, który je przekazał.

2. Banki mogą uzgodnić odmienny od określonego w ust. 1 tryb postępowania z dowodami nie spełniającymi warunków, jeżeli zapewni to udokumentowanie zapisów księgowych w sposób nie budzący wątpliwości.

3. Postanowienia § 11-14 mogą być stosowane do operacji pomiędzy jednostkami organizacyjnymi banku prowadzonymi odrębne księgi rachunkowe.

§ 16. Banki powinny zapewnić prawidłowy obieg i kontrolę dowodów księgowych, ustalając w szczególności:

- 1) tryb i terminy wystawiania dowodów księgowych oraz osoby uprawnione do ich podpisywania i zatwierdzania, a także wzory podpisów tych osób,
- 2) dowody księgowe, co do których nie ma obowiązku podpisywania ich przez osoby do tego uprawnione,
- 3) komórki jednostki organizacyjnej banku uprawnione do przyjmowania dowodów od klientów, kontrahentów, innych,
- 4) komórki jednostki organizacyjnej banku oraz osoby zobowiązane do sprawdzania określonych dowodów księgowych pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym oraz uprawnione do określania sposobu ujęcia dowodu w księgach rachunkowych,
- 5) sposób oznaczania (identyfikowania) i kompletowania poszczególnych rodzajów dowodów księgowych (własnych i obcych), pozwalający na ustalenie kompletności dowodów podlegających księgowaniu w danym okresie oraz uniemożliwiający wielokrotne księgowanie tego samego dowodu,
- 6) tryb postępowania z dowodami księgowymi własnymi oraz obcymi złożonymi w banku, które z różnych powodów nie będą mogły być zrealizowane i zaksięgo-

wane w banku (uzasadniona odmowa realizacji dyspozycji, wycofanie dyspozycji przez zleceniodawcę i inne).

§ 17. 1. Na podstawie zapisów na poszczególnych kontach analitycznych sporządza się na koniec każdego dnia operacyjnego zestawienie obrotów i sald, wykazujące rachunkową zgodność z księgą główną oraz obrotami dziennika.

2. Każdego dnia operacyjnego, na podstawie zapisów na kontach księgi głównej, sporządza się zestawienie obrotów i sald zawierające:

- 1) symbole lub nazwy kont,
- 2) obroty i salda na początek dnia operacyjnego, obroty za dany dzień oraz obroty i salda na koniec dnia operacyjnego.

Obroty za dany dzień wykazane w zestawieniu obrotów i sald powinny być zgodne z obrotami dziennika.

3. Na dzień zamknięcia ksiąg rachunkowych sporządza się zestawienie sald wszystkich kont analitycznych, a na dzień inwentaryzacji – zestawienie sald inwentaryzowanej grupy składników majątkowych.

ROZDZIAŁ 3 Inwentaryzacja

§ 18. 1. Stany aktywów i pasywów wykazywane w księgach rachunkowych banku podlegają rocznej i okresowej inwentaryzacji, której podstawowym celem jest:

- 1) sprawdzenie danych wynikających z ksiąg rachunkowych ze stanem rzeczywistym,
- 2) rozliczenie finansowe stwierdzonych różnic inwentaryzacyjnych, w tym osób majątkowo odpowiedzialnych za powierzone mienie,
- 3) dokonanie oceny gospodarczej wykorzystywania i przydatności składników majątkowych.

2. Inwentaryzacja w banku polega w szczególności na:

- 1) przeprowadzeniu spisu z natury krajowych i zagranicznych środków pieniężnych, papierów wartościowych, innych wartości przechowywanych w kasach i skarbcach oraz wszelkich rzeczowych składników majątku, w tym podlegających wyłącznie ewidencji ilościowej, składników majątkowych będących własnością innych jednostek oraz dokonaniu wyceny i ustaleniu wartości spisanych składników majątku,
- 2) uzgodnieniu z klientami i kontrahentami banku stanu środków pieniężnych na rachunkach bankowych, kredytów i pożyczek bankowych, innych należności i zobowiązań, w tym z tytułu dostaw, robót i usług oraz stanu powierzonych innym jednostkom (osobom) własnych składników majątkowych,
- 3) przeprowadzeniu weryfikacji stanu ewidencyjnego przez porównanie z odpowiednimi dowodami księgowymi dotyczącymi aktywów i pasywów, których stan rzeczywisty nie może być ustalony bądź nie podlega ustaleniu w drodze spisu z natury czy też w drodze uzgodnienia.

3. Inwentaryzacją w drodze porównania stanu ewidencyjnego z dokumentami powinny w szczególności być obejmowane:

- 1) grunty oraz trudno dostępne oglądowi środki trwałe,
- 2) wartości niematerialne i prawne,
- 3) rozliczenia międzyokresowe,
- 4) fundusze banku, rezerwy,
- 5) roszczenia z tytułu niedoborów i szkód, należności sporne oraz inne należności i zobowiązania wobec pracowników,

- 6) należności zagrożone banku,
- 7) wszelkie aktywa i pasywa podlegające ewidencji na kontach pozabilansowych, w tym z tytułu udzielonych i otrzymanych gwarancji, poręczeń,
- 8) należności i zobowiązania z tytułów publicznoprawnych,
- 9) odsetki narosłe i zastrzeżone.

4. Termin inwentaryzacji wartości przechowywanych w kasach i skarbcach uznaje się za zachowany, jeżeli inwentaryzację rozpoczęto na 10 dni przed końcem roku obrotowego, a zakończono do 5 dnia następnego roku.

§ 19. Wyniki przeprowadzonej inwentaryzacji powinny być odpowiednio dokumentowane, np. arkuszami spisowymi i zestawieniami rozliczeń, protokołami i sprawozdaniami z czynności inwentaryzacyjnych, zawiadomieniami o stanie kont i potwierdzeniami sald, rozliczeniami stwierdzonych różnic inwentaryzacyjnych i innymi dokumentami.

§ 20. 1. Inwentaryzacja składników majątkowych, podlegających spisom z natury, polega na przeliczeniu, zważeniu lub zmierzeniu rzeczywistego stanu inwentaryzowanych składników i ujęciu wyników spisu na arkuszach spisu z natury, zawierających co najmniej następujące dane:

- 1) nazwę jednostki i rodzaj inwentaryzacji,
- 2) datę, na jaką przeprowadzana jest inwentaryzacja, oraz datę dokonania spisu,
- 3) numer kolejny pozycji spisu, symbol identyfikujący spisywany składnik majątku, określenie przedmiotu inwentaryzowanego,
- 4) jednostkę miary, ilość stwierdzoną w czasie spisu, cenę jednostkową i wartość wynikającą z przemnożenia ilości składników majątku stwierdzonej w czasie spisu przez cenę (wartość) jednostkową,
- 5) imię i nazwisko osoby materialnie odpowiedzialnej za stan inwentaryzowanych składników oraz podpis złożony na dowód niezgłaszania zastrzeżeń odnośnie do ustaleń spisu,
- 6) imiona i nazwiska oraz podpisy osób przeprowadzających inwentaryzację.

2. Poszczególne arkusze spisowe powinny być kolejno ponumerowane oraz oznaczone w sposób zabezpieczający przed ich wymianą. Wszelkie zmiany lub uzupełnienia w arkuszach spisowych powinny być opisane w sprawozdaniu z przeprowadzonej inwentaryzacji.

3. Protokoły dotyczące spisów stanu wartości pieniężnych i innych wartości przechowywanych w kasach i skarbcach powinny ponadto zawierać dane pozwalające na stwierdzenie zgodności stanu tych wartości ze stanem wynikającym z dokumentów i ksiąg rachunkowych.

4. Spisy z natury (w tym protokoły) powinny być poddane kontroli przez osoby do tego wyznaczone.

§ 21. 1. Uzgadnianie stanu środków na rachunkach bankowych oraz stanu kredytów, pożyczek przeprowadza się bieżąco na podstawie sporządzanych i wysyłanych do klientów wyciągów bankowych.

2. Roczna inwentaryzacja stanu rachunków bankowych polega na uzgodnieniu z ich posiadaczami stanów na koniec roku obrotowego. W tym celu powinny być wysłane posiadaczowi rachunku zawiadomienia o stanie rachunku.

W przypadku niezgłoszenia niezgodności w ciągu 14 dni od daty wysłania zawiadomienia, stan rachunku uznaje się za uzgodniony.

§ 22. 1. Stan rozrachunków z dostawcami i odbiorcami oraz stan innych należności i zobowiązań banku uzgadniany jest przez potwierdzenie salda.

2. Powiadomienie o stanie salda oraz wezwanie do jego potwierdzenia należy do obowiązku wierzyciela. Saldo uznaje się również za uzgodnione, jeśli w ciągu 30 dni od daty zawiadomienia o stanie salda kontrahent nie wniósł zastrzeżenia.

§ 23. 1. Inwentaryzacja aktywów i pasywów w drodze weryfikacji polega na ustaleniu prawidłowości stanu zewidencjonowanego na podstawie właściwych dowodów księgowych.

2. Aktywa i pasywa, których stan (wartość) ulega zmianie na skutek odpisu ich zużycia, sukcesywnego zarachowywania na konta wynikowe czy z innego tytułu, powinny być również weryfikowane pod względem prawidłowości tych zmian, odpisów, zarachowań i innych.

3. Z przeprowadzonej weryfikacji aktywów i pasywów sporządza się protokół, w którym powinny być przedstawione wyniki dokonanej weryfikacji oraz sposób rozliczenia stwierdzonych różnic inwentaryzacyjnych.

§ 24. Stwierdzone różnice inwentaryzacyjne podlegają ujawnieniu w dokumentach sporządzonych z przeprowadzonej inwentaryzacji oraz wyjaśnieniu i odpowiedniemu rozliczeniu w księgach rachunkowych banku tego roku obrotowego, którego inwentaryzacja dotyczy.

§ 25. 1. Prezes zarządu banku, kierując się interesami banku w zakresie skutecznej ochrony mienia oraz obowiązującymi przepisami, określa zasady inwentaryzacji w jednostkach organizacyjnych banku.

2. Zasady inwentaryzacji aktywów i pasywów banku powinny w szczególności określać:

- 1) sposób, zakres, częstotliwość i terminy przeprowadzania inwentaryzacji,
- 2) osoby odpowiedzialne za prawidłowe organizowanie i przeprowadzanie inwentaryzacji,
- 3) sposób dokumentowania wyników inwentaryzacji oraz tryb postępowania w zakresie ustalania i rozliczania wyników inwentaryzacji.

ROZDZIAŁ 4

Wycena aktywów i pasywów oraz ustalanie wyniku finansowego

§ 26. 1. Wartość aktywów i pasywów oraz wynik finansowy ustala się i wykazuje w księgach rachunkowych z zachowaniem zasady ostrożnej wyceny oraz wiernego przedstawiania sytuacji majątkowej i finansowej banku.

2. Aktywa i pasywa wyceniane są według rzeczywistego poziomu cen lub ponoszonych kosztów, z uwzględnieniem zachodzących zmian w poszczególnych składnikach, a zwłaszcza zmniejszeń wartości na skutek pogorszenia ich jakości, bez względu na wysokość wyniku finansowego.

§ 27. 1. Wynik finansowy netto w księgach rachunkowych banku wykazywany jest z uwzględnieniem odpowiednio przepisów art. 37, 39, 40, 41, 43 ustawy.

2. Do wyniku finansowego z tytułu odsetek, o których mowa w art. 43 ust. 2 ustawy, z zastrzeżeniem § 44, zalicza się:

- 1) jako przychody – nie otrzymane w okresie sprawozdawczym:
  - a) odsetki należne bankowi od należności normalnych,
  - b) odsetki z tytułu dyskonta, a także inne odsetki otrzymane w poprzednich okresach, przypadające za bieżący okres sprawozdawczy,

- 2) jako koszty – odsetki wymagalne i nie wymagalne przypadające za okres sprawozdawczy od zobowiązań banku (depozytów, oszczędności i innych).
3. Do wyniku finansowego z tytułu odsetek, o których mowa w art. 43 ust. 2 ustawy, z zastrzeżeniem § 44, nie zalicza się:
  - 1) należnych odsetek zapadłych i niezapadłych od należności zagrożonych,
  - 2) odsetek z tytułu dyskonta i pozostałych odsetek otrzymanych z góry, przypadających za następne okresy sprawozdawcze,
  - 3) odsetek skapitalizowanych, które do czasu zapłaty bądź odpisania stanowią przychód przyszłych okresów lub przychód zastrzeżony.

§ 28. 1. Wycena aktywów i pasywów na dzień bilansowy oraz w ciągu roku obrotowego, co najmniej na dzień sporządzenia informacji podlegającej przekazaniu przez banki do Narodowego Banku Polskiego i innych jednostek, dokonywana jest według zasad określonych ustawą, z uwzględnieniem odpowiednio przepisów w sprawie tworzenia rezerw na ryzyko w działalności bankowej oraz następujących ustaleń:

- 1) metale szlachetne nie zaliczane do rzeczowych składników majątku obrotowego – wykazuje się w cenie nabycia, a jeżeli cena nabycia przewyższa cenę według notowań giełdowych – wykazuje się w cenie tych notowań, a różnicą obciąża się inne koszty operacji finansowych. W przypadku odnotowania trwałej tendencji wzrostu ceny metali szlachetnych na giełdach zagranicznych przez okres co najmniej trzech miesięcy podwyższa się wartość tego aktywów, nie wyżej jednak niż do ceny nabycia, a różnicę z wyceny zalicza się do przychodów z operacji finansowych,
- 2) należności i zobowiązania, w tym pożyczki, kredyty, wierzytelności, środki na rachunkach bankowych – wykazuje się w kwocie wymagającej zapłaty, która obejmuje również odsetki od należności i zobowiązań, których obowiązek kapitalizacji wynikał z ustawy lub umowy,
- 3) papiery wartościowe:
  - a) dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu (handlowe) wykazuje się według ceny nabycia skorygowanej o naliczone odsetki, dyskonto, premię, jednak nie wyżej od ceny sprzedaży netto (np. kursu giełdowego).
W przypadku gdy tak określona wartość jest wyższa od ceny sprzedaży netto, różnicę tę zalicza się do kosztów z operacji finansowych,
  - b) dłużne papiery wartościowe przeznaczone na lokaty (lokacyjne) wykazuje się w cenie nabycia skorygowanej o naliczone odsetki, dyskonto, premię, z uwzględnieniem odpowiednio odpisów z tytułu trwałej utraty ich wartości,
  - c) papiery wartościowe z prawem do kapitału zakwalifikowane do papierów przeznaczonych do obrotu (handlowych) wykazuje się w cenie nabycia, jednak nie wyższej niż cena sprzedaży netto. W przypadku gdy cena sprzedaży netto jest niższa od ceny nabycia, różnicę tę zalicza się do kosztów z operacji finansowych,
  - d) papiery wartościowe z prawem do kapitału zakwalifikowane jako lokaty (lokacyjne) wykazuje się w cenie nabycia z uwzględnieniem odpowiednio odpisów z tytułu trwałej utraty ich wartości,
  - e) świadectwa udziałowe i akcje w funduszach inwestycyjnych (zamkniętych) zalicza się do papierów wartościowych z prawem do kapitału i wycenia się

- je w zależności od intencji nabywcy – co do ich przeznaczenia – jako papiery handlowe, zgodnie z lit. c) lub papiery lokacyjne, zgodnie z lit. d),
- f) papiery wartościowe stanowiące obligacje restrukturyzacyjne wykazuje się według ceny nabycia powiększonej o odsetki nie wypłacone przez budżet państwa, które zgodnie z przepisami zwiększają ich wartość,
- g) za trwałą utratę wartości papierów wartościowych uznaje się w szczególności:
  - ponoszenie przez emitenta w okresie jednego roku straty nie znajdującej pokrycia w jego kapitałach własnych,
  - utrzymywanie się przez okres co najmniej trzech kolejnych miesięcy kursu papierów wartościowych poniżej ceny nabycia,
- 4) jednostki uczestnictwa funduszy powierniczych (otwartych) wykazuje się w cenie nabycia z uwzględnieniem odpisów z tytułu trwałej utraty ich wartości. Za trwałą utratę wartości uważa się utrzymywanie ceny umorzenia poniżej ceny nabycia przez okres co najmniej trzech miesięcy,
- 5) aktywa przejęte za długi – wykazuje się według ceny stanowiącej kwotę długu (kwota wymagająca zapłaty), za który aktywa przejęto, z uwzględnieniem odpowiednio następujących zasad:
  - a) wartość przejętego rzeczowego składnika majątku ustala się na podstawie wyceny, która nie może jednak przewyższać jego ceny sprzedaży netto. Na różnicę pomiędzy ustaloną wartością przejętego aktywów a kwotą długu tworzy się rezerwę celową,
  - b) wartość przejętej wierzytelności ustala się na podstawie ceny możliwej do uzyskania (ceny sprzedaży netto) ze sprzedaży przejętej wierzytelności, z uwzględnieniem sytuacji finansowej dłużnika. Na różnicę pomiędzy ustaloną wartością przejętej wierzytelności a kwotą długu tworzy się rezerwę celową,
  - c) wartość przejętych akcji notowanych na giełdzie ustala się na podstawie oceny sytuacji finansowej emitenta, z uwzględnieniem średniego kursu notowań giełdowych, przyjmowanego jako średnia arytmetyczna notowań giełdowych tych akcji z okresu co najmniej 30 dni poprzedzających wycenę, a w przypadku wyceny na dzień bilansowy – średnia arytmetyczna kursu z ostatniego miesiąca roku obrotowego. W przypadku gdy wyliczona cena na podstawie średniego kursu jest wyższa od możliwej do uzyskania ceny sprzedaży (notowań z dnia wyceny), to wyceny dokonuje się z wartości wynikającej z niższej ceny możliwej do uzyskania. Na różnicę pomiędzy ustaloną wartością a kwotą długu tworzy się rezerwę celową,
  - d) wartość przejętych udziałów oraz akcji nie notowanych na giełdzie ustala się na podstawie oceny sytuacji finansowej podmiotu, którego udziały bądź akcje przejęto. Jeżeli na podstawie oceny finansowej zostanie stwierdzone, że kapitały (fundusze) ocenianego podmiotu, skorygowane o wynik finansowy, wykazują wielkość zerową lub ujemną, to rezerwę celową tworzy się w pełnej wysokości długu, za który walory te zostały przejęte. W przypadku gdy kapitały (fundusze) ocenianego podmiotu, skorygowane o wynik finansowy, wykazywać będą wielkość dodatnią, to rezerwę celową tworzy się na

różnice pomiędzy ustaloną wartością przejętego aktywów a kwotą długu.

2. Jeżeli z odrębnych przepisów wynika, że bank nie ma obowiązku utworzenia określonych rezerw na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego w ciągu roku obrotowego, to decyzja o utworzeniu rezerw należy do banku.

3. Aktywa banku, które w wyniku dokonanej wyceny kwalifikują się do odpisania w koszty lub straty, podlegają spisaniu w roku obrotowym, w którym koszty (straty) zostały stwierdzone.

§ 29. 1. Aktywa i pasywa stanowiące bilansowe i pozabilansowe pozycje walutowe wykazuje się w złotych po przeliczeniu według średniego kursu ustalonego przez Prezesa Narodowego Banku Polskiego, obowiązującego na dzień bilansowy.

2. Jeżeli na wyrażone w walucie obcej należności utworzono rezerwę, to przeliczeniu podlega także rezerwa.

3. Różnice kursowe wynikające z przeliczenia sald strukturalnych pozycji walutowych, dokonywanego na dzień bilansowy, wpływają na wycenę pozycji wymiany, z wyjątkiem aktywów przyznanych na podstawie odrębnych przepisów (obligacji denominowanych w walucie obcej). Różnice kursowe dotyczące aktywów przyznanych na podstawie odrębnych przepisów łącznie z różnicami kursowymi powstałymi z bieżących operacji bankowych zalicza się odpowiednio do przychodów lub kosztów operacyjnych.

4. Udziały w innych jednostkach i akcje lub udziały w jednostkach zależnych i stowarzyszonych wyrażone w walutach obcych podlegają wycenie według zasad określonych w ust. 1, a różnice kursowe powstałe po porównaniu z kursem z dnia ich nabycia zalicza się do różnic kursowych z wymiany pozycji strukturalnych. Jeżeli zakup udziałów, akcji nastąpił przed 1.01.1995 r., za kurs, po którym zawarto transakcję, przyjmuje się średni kurs danej waluty ustalony przez Prezesa Narodowego Banku Polskiego na dzień 31.12.1994 r.

ROZDZIAŁ 5 Sprawozdania finansowe

§ 30. 1. Sprawozdanie finansowe sporządza się na dzień bilansowy.

2. Do rocznego sprawozdania finansowego banku dołącza się sprawozdanie z działalności banku w roku obrotowym.

§ 31. 1. W sprawozdaniu finansowym banku:

- 1) aktywa i pasywa bilansu wykazuje się według stanu na dzień bilansowy, w wartości ustalonej zgodnie z art. 46 ustawy, w kolejności i w sposób określony w załączniku nr 2 do ustawy,
- 2) koszty, przychody i wynik finansowy w rachunku zysków i strat wykazuje się narastająco od pierwszego dnia danego roku obrotowego do końca okresu, za który sporządzane jest sprawozdanie finansowe, w wysokości przypadającej za ten okres sprawozdawczy, w kolejności i w sposób określony w załączniku nr 5 do ustawy,
- 3) sprawozdanie z przepływu środków pieniężnych sporządza się w sposób określony w załączniku nr 9 do ustawy,
- 4) w informacji dodatkowej, z zastrzeżeniem art. 81 ust. 2 pkt 2 lit. b) ustawy, podaje się nie ujęte w bilansie oraz rachunku zysków i strat dane oraz wyjaśnienia niezbędne dla przedstawienia rzetelnie i jasno sytuacji majątkowej, finansowej, wyniku finansowego

i rentowności banku, w kolejności i w sposób określony w załączniku do uchwały.

2. Sprawozdanie z działalności banku za rok obrotowy obejmuje dane, o których mowa w art. 49 ust. 2 ustawy.

§ 32. 1. Banki, w skład których wchodzi wyodrębnione organizacyjnie i finansowo jednostki (oddziały, filie), sporządzają:

- 1) sprawozdanie finansowe każdej wyodrębnionej jednostki organizacyjnej banku,
- 2) łączne sprawozdanie finansowe banku z zastrzeżeniem ust. 2, stanowiące sumę sprawozdań finansowych centrali banku oraz wszystkich jego wyodrębnionych jednostek organizacyjnych.

2. W łącznym sprawozdaniu finansowym banku odpowiedniej eliminacji (wyłączeniu) podlegają:

- 1) wzajemne należności i zobowiązania,
- 2) odpowiednia część wyników finansowych wynikających z wzajemnych rozrachunków finansowych,
- 3) środki oraz fundusze wydzielone.

3. Bank posiadający swoje oddziały (filie) poza terytorium Polski i tam sporządzające sprawozdanie finansowe, włącza odpowiednie dane wynikające ze sprawozdań tych oddziałów wyrażone w walucie obcej, po przeliczeniu na złote według zasad:

- 1) dane wynikające z bilansu przelicza się według obowiązującego na dzień bilansowy kursu średniego, ustalonego dla danej waluty przez Prezesa Narodowego Banku Polskiego,
- 2) dane wynikające z rachunku zysków i strat przelicza się według kursu będącego średnią arytmetyczną kursów średnich ustalonych dla danej waluty przez Prezesa Narodowego Banku Polskiego na dzień kończący każdy miesiąc w danym roku obrotowym.

§ 33. 1. Sprawozdanie finansowe banku podpisują prezes zarządu i główny księgowy banku, z oznaczeniem daty złożenia podpisu na tym dokumencie.

2. Odmowa złożenia podpisu na sprawozdaniu finansowym wymaga pisemnego uzasadnienia dołączonego do sprawozdania finansowego, którego odmowa podpisania dotyczy.

§ 34. Roczne sprawozdanie finansowe banku powinno być:

- 1) sporządzone w ciągu 3 miesięcy od dnia bilansowego i przedstawione właściwym organom banku, a także w określonym terminie i trybie udostępnione akcjonariuszom lub członkom banku, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, postanowieniami statutu lub umowy,
- 2) zatwierdzone przez uprawniony do tego organ banku w ciągu 6 miesięcy od dnia bilansowego, a przed zatwierdzeniem zbadane zgodnie z rozdziałem 7 ustawy,
- 3) złożone organowi rejestracyjnemu oraz do ogłoszenia w Monitorze Polskim B, w ciągu 15 dni od dnia zatwierdzenia sprawozdania finansowego, zgodnie z art. 69 i 70 ustawy.

§ 35. 1. Z zastrzeżeniem art. 56 ustawy, bank będący jednostką dominującą w rozumieniu art. 3 ustawy – sporządza roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe grupy kapitałowej, zgodnie z rozdziałem 6 ustawy i przepisami szczególnymi dotyczącymi sporządzania skonsolidowanych sprawozdań finansowych banków.

2. Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe sporządza się na podstawie rocznych sprawozdań finansowych jednostki dominującej oraz jednostek zależnych i stowarzyszonych w ciągu 2 miesięcy od terminu ustalonego dla

sporządzenia jednostkowych sprawozdań finansowych. Jeżeli konsolidacja następuje także na szczeblu jednostek zależnych, termin ten przedłuża się o kolejny miesiąc.

§ 36. 1. Konsolidacja sprawozdań finansowych dokonywana jest:

- 1) w przypadku sprawowania kontroli nad jednostką zależną działającą na podstawie prawa bankowego – metodą konsolidacji pełnej,
- 2) w przypadku jednostki stowarzyszonej oraz jednostki zależnej prowadzącej odmienny rodzaj działalności niż bankowa – metodą praw własności.

2. Przez odmienny rodzaj działalności niż działalność bankowa rozumie się działalność ubezpieczeniową, produkcyjną, handlową lub usługową.

3. Jednostki obejmowane konsolidacją pełną powinny stosować jednakowe zasady wyceny aktywów i pasywów, ustalania wyniku finansowego i sprawozdawczości. W przypadku występowania odmienności, odpowiednich przekształceń dokonuje się w sprawozdaniu finansowym jednostki zależnej.

4. Przy konsolidacji sprawozdań finansowych stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące wyceny aktywów i pasywów, ustalania wyniku finansowego oraz sprawozdawczości, jeżeli odrębne przepisy nie stanowią inaczej.

§ 37. 1. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe podpisują w banku prezes zarządu i główny księgowy banku, z oznaczeniem daty złożenia podpisu na tym dokumencie.

W przypadku odmowy podpisu na skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym stosuje się odpowiednio przepis § 33 ust. 2.

2. Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe podlega:

- 1) badaniu przez biegłego rewidenta, w trybie przewidzianym rozdziałem 7 ustawy,
- 2) zatwierdzeniu przez uprawniony do tego organ banku zobowiązanego do sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania, w ciągu 8 miesięcy od dnia bilansowego,
- 3) ogłoszeniu w Monitorze Polskim B w ciągu 15 dni od dnia zatwierdzenia.

§ 38. Prezes zarządu banku obowiązany jest zapewnić:

- 1) prawidłowe i terminowe sporządzenie sprawozdań finansowych,
- 2) przedłożenie sprawozdań finansowych oraz innych dokumentów w ustalonej do tego formie właściwym organom, akcjonariuszom lub członkom banku oraz poddanie tych sprawozdań badaniu,
- 3) złożenie w obowiązujących terminach sprawozdań finansowych i wymaganych dokumentów organowi rejestracyjnemu i do ogłoszenia w Monitorze Polskim B.

ROZDZIAŁ 6 Badanie sprawozdań

§ 39. 1. Badaniu, na zasadach określonych w rozdziale 7 ustawy, podlegają:

- 1) roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe,
- 2) roczne sprawozdanie finansowe banku,
- 3) sprawozdanie finansowe banku działającego w formie spółki akcyjnej sporządzone na dzień połączenia z inną jednostką bądź przejęcia innej jednostki.

2. Wyboru biegłego rewidenta do badania sprawozdania finansowego dokonuje organ nadzorczy określony statutem banku, a jeżeli statut tego nie określa, to organ banku bezpośrednio nadzorujący zarząd.

3. Umowa o badanie sprawozdania finansowego powinna być zawarta w takim terminie, aby umożliwić biegłemu rewidentowi uczestniczenie w inwentaryzacji podstawowych składników majątkowych banku.

§ 40. 1. Badanie sprawozdań finansowych może być dokonywane wyłącznie przez biegłych rewidentów, spełniających kryteria i warunki kwalifikacyjne w rozumieniu ustawy.

2. Bank jest zobowiązany:

- 1) udostępnić biegłemu rewidentowi niezbędne dokumenty oraz udzielić informacji i wyjaśnień związanych z przedmiotem badania,
- 2) udostępnić akcjonariuszom (członkom) banku roczne sprawozdanie finansowe wraz z opinią i raportem biegłego rewidenta, a także sprawozdanie z działalności banku, najpóźniej na 15 dni przed zgromadzeniem akcjonariuszy, członków, delegatów, a w przypadku banku działającego w formie spółki akcyjnej – również sprawozdanie rady nadzorczej i komisji rewizyjnej.

ROZDZIAŁ 7 Przechowywanie danych

§ 41. 1. Dokumenty dotyczące przyjętych zasad prowadzenia rachunkowości w banku, księgi rachunkowe, dowody księgowo-dokumenty inwentaryzacji, sprawozdania finansowe i inne dokumenty, skompletowane i odpowiednio oznaczone oraz ułożone w ustalonym porządku, powinny być przechowywane w sposób chroniący je przed uszkodzeniem, zniszczeniem, zaginięciem, niedozwolonymi zmianami i nieupoważnionym rozpowszechnianiem i ujawnianiem.

2. Zapisy księgowo-utrwalone na magnetycznych nośnikach danych, podlegają przeniesieniu na nośniki trwałe w terminach ustalonych w wewnętrznych przepisach banku.

3. Księgi rachunkowe, prowadzone w systemie komputerowym, mogą mieć postać nośników magnetycznych tylko w okresie poprzedzającym przeniesienie zapisów na nośniki trwałe.

§ 42. 1. Bank w wewnętrznych uregulowaniach ustala zasady tworzenia zbiorów określonego rodzaju dokumentów, sposobu ich kwalifikowania do danych kategorii akt, opisu ich zawartości, sposobu i okresu przechowywania oraz udostępniania dokumentów osobom trzecim.

2. Banki obowiązane są przestrzegać zasad dotyczących przechowywania i ochrony danych, a w szczególności:

- 1) zatwierdzone roczne sprawozdania finansowe z kompletem dokumentów dotyczących ich badania i zatwierdzania oznaczać kat. „A” jako dokumenty podlegające trwałemu przechowywaniu,
- 2) pozostałe dokumenty, stanowiące kat. „B”, przechowywać co najmniej:
  - a) księgi rachunkowe – 5 lat,
  - b) karty wynagrodzeń bądź ich odpowiedniki – przez okres wymaganego dostępu do tych danych, wynikający z przepisów emerytalnych (rentowych), podatkowych, nie krócej jednak niż 5 lat,
  - c) wszelkie dowody księgowo-dotyczące rozliczenia osób, którym powierzono składniki majątku, wieloletnich inwestycji rozpoczętych, pożyczek, kredytów oraz umów handlowych, roszczeń dochodzonych w postępowaniu cywilnym lub objętych postępowaniem karnym albo podatkowym – przez 5 lat od początku roku następującego po roku obrotowym, w którym operacje, transakcje i postępowania zostały ostatecznie zakończone, spłacone, rozliczone lub przedawnione,

- d) dokumentację przyjętego sposobu prowadzenia rachunkowości – przez okres jej ważności i dodatkowo przez 5 lat po tym okresie,
- e) dokumenty inwentaryzacji – 5 lat,
- f) dokumenty dotyczące gwarancji, poręczeń oraz związane z reklamacją – 5 lat po terminie rozliczenia,
- g) pozostałe dowody księgowe i dokumenty – 5 lat.

3. Okresy przechowywania, o których mowa w ust. 2 pkt 2, oblicza się od początku roku następującego po roku obrotowym, którego dane zbioru dotyczą.

4. Udostępnianie dokumentów osobom trzecim może następować przy zachowaniu co najmniej następujących zasad:

- 1) nienaruszania przepisów tajemnicy bankowej,
- 2) uzyskania zgody kierownika jednostki organizacyjnej banku (osoby uprawnionej) do wglądu w dokumenty na miejscu,
- 3) uzyskania pisemnej zgody osoby upoważnionej przez prezesa zarządu banku oraz pozostawienie potwierdzonych fotokopii dokumentów i protokołu zawierającego ich wykaz – do udostępnienia dokumentów poza miejscem prowadzenia ksiąg rachunkowych.

§ 43. 1. Bank w wewnętrznych uregulowaniach ustala tryb postępowania w przypadku:

- 1) zaginięcia lub zniszczenia dokumentów,
- 2) podejrzeń o fałszerstwo, kradzież czy celowe usunięcie lub uszkodzenie dokumentów.

2. W przypadku podejrzeń o działania przestępcze bank, niezależnie od obowiązku powiadomienia organów ścigania, informuje o zaistniałym zdarzeniu Generalny Inspektorat Nadzoru Bankowego NBP.

ROZDZIAŁ 8

Przepisy przejściowe i końcowe

§ 44. 1. W okresie do 31 grudnia 1999 roku odsetki ustawowo skapitalizowane od kredytów mieszkaniowych oraz odsetki kapitalizowane od kredytów udzielanych przez banki w ramach realizacji Funduszu Hipotecznego utworzonego

w Banku Rozwoju Budownictwa Mieszkaniowego S. A. w Warszawie, a także odsetki kapitalizowane od kredytów udzielanych na finansowanie inwestycji centralnych, przypadające od należności kwalifikujących się do kategorii w sytuacji normalnej, zalicza się do wyniku finansowego tego okresu, za który odsetki przypadają.

2. Odsetki kapitalizowane od kredytów udzielanych na finansowanie inwestycji centralnych, kwalifikowane w poprzednich okresach jako przychody przyszłych okresów, mogą być zaliczone do wyniku finansowego, w części odpowiadającej poniesionym przez bank kosztom odsetek skapitalizowanych z tytułu spłaty kredytu refinansowego zaciągniętego na finansowanie inwestycji centralnych.,

3. Jeżeli wiarygodność banku, z tytułów o których mowa w ust. 1, podlega zakwalifikowaniu do kategorii należności zagrożonych, to wszystkie odsetki ustawowo skapitalizowane stanowią przychód przyszłych okresów lub zastrzeżony.

§ 45. 1. Na wniosek prezesa zarządu banku uzasadniony funkcjonującym w banku systemem informatycznym, Komisja Nadzoru Bankowego w porozumieniu z Ministrem Finansów może wyrazić zgodę na czas określony na stosowanie odmiennych, od ustalonych uchwałą, zasad prowadzenia ksiąg rachunkowych, sporządzania zestawień obrotów i sald, dziennika i numeracji dowodów księgowych.

2. Akta księgowe sporządzone do 1991 r. odpowiadające dokumentom, o których mowa w § 42 ust. 2 pkt 2 i pozostające w archiwach banku w dniu wejścia w życie uchwały, podlegają przechowaniu przez okres co najmniej 10 lat od końca roku obrotowego, którego dotyczą.

§ 46. Traci moc zarządzenie Nr 1/95 Prezesa Narodowego Banku Polskiego z dnia 16 lutego 1995 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości banków i sporządzania informacji dodatkowej (Dz. Urz. NBP Nr 4, poz. 8, Nr 11, poz. 20, z 1996 r. Nr 2, poz. 4 i z 1997 r. Nr 10, poz. 18).

§ 47. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 lipca 1998 r.

Przewodniczący Komisji Nadzoru Bankowego:

Hanna Gronkiewicz-Waltz

**Załącznik do uchwały nr 1/98
Komisji Nadzoru Bankowego
z dnia 3 czerwca 1998 r.
(poz. 27)**

INFORMACJA DODATKOWA DO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO BANKU

1. W informacji dodatkowej należy przedstawić zasady stosowane w rachunkowości i wprowadzone zmiany w tym zakresie oraz zdarzenia, które miały istotny wpływ na przedstawione w sprawozdaniu dane, a w szczególności:

- 1) stosowane metody wyceny (w tym: należności zagrożonych, aktywów przejętych, amortyzacji, walut obcych) aktywów i pasywów oraz ustalania przychodów i kosztów w zakresie, w jakim obowiązujące przepisy pozostawiają prawo wyboru,
- 2) dokonane w roku obrotowym zmiany zasad rachunkowości i wyceny, wraz z uzasadnieniem ich wprowadzenia, jeżeli wywierają one istotny wpływ na sprawozdanie finansowe, ze wskazaniem spowodowanej tymi zmianami różnicy w wyniku finansowym,

- 3) dokonane w stosunku do poprzedniego sprawozdania finansowego zmiany sposobu sporządzania sprawozdania finansowego wraz z uzasadnieniem ich wprowadzenia i skutkami w zakresie przedstawiania sytuacji majątkowej i finansowej oraz rentowności banku,
- 4) dane liczbowe zapewniające porównywalność sprawozdania finansowego za okres poprzedzający ze sprawozdaniem za rok obrotowy,
- 5) informacje o znaczących w banku zdarzeniach, które wystąpiły po dniu bilansowym i nie zostały uwzględnione w bilansie oraz rachunku zysków i strat,
- 6) informacje o znaczących w banku zdarzeniach dotyczących lat ubiegłych, które zostały ujęte w sprawozdaniu finansowym roku obrotowego.

2. W informacji dodatkowej ujawnieniu podlegają niezbędne dane uzupełniające o aktywach i pasywach oraz elementach rachunku zysków i strat w zakresie niezbędnym do ich lepszego zrozumienia, a w szczególności:

- 1) dane o walutowej strukturze aktywów i pasywów,
- 2) dane o źródłach pozyskania i wykorzystania funduszy, z uwzględnieniem głównych regionów geograficznych kraju,
- 3) informacje z zakresu struktury koncentracji zaangażowania banku w poszczególne podmioty, grupy kapitałowe, wraz z oceną ryzyka związanego z tym zaangażowaniem,
- 4) informacje o:
  - a) strukturze należności banku wykazywanych w poz. III i IV aktywów bilansu, w tym należności zagrożonych zakwalifikowanych do poszczególnych kategorii zgodnie z przepisami o tworzeniu rezerw na ryzyko w działalności bankowej,
  - b) strukturze zobowiązań banku wykazywanych w poz. II i III pasywów bilansu, z podziałem według terminów zapadalności i wymagalności w przedziałach: do 3 miesięcy, powyżej 3 miesięcy do 1 roku, powyżej 1 roku do 5 lat i powyżej 5 lat,
- 5) dane o posiadanych papierach wartościowych, z uwzględnieniem:
  - a) papierów wartościowych z nieograniczoną zbywalnością notowanych na giełdzie lub znajdujących się w regulowanym pozagiełdowym wtórnym publicznym obrocie,
  - b) papierów wartościowych z nieograniczoną zbywalnością nie notowanych na giełdzie,
  - c) papierów wartościowych z ograniczoną zbywalnością,
  - d) ceny rynkowej papierów wartościowych, w przypadku, gdy jest różna od wartości wykazywanej w bilansie,
- 6) informacje o akcjach i udziałach posiadanych w innych jednostkach, uwzględniające:
  - a) nazwę i siedzibę jednostek i przedmiot ich działalności,
  - b) wartość bilansową akcji (udziałów), procent posiadanego kapitału jednostki i udział w ogólnej liczbie głosów na walnym zgromadzeniu,
  - c) w przypadku udziałów w jednostkach zależnych i stowarzyszonych – również wartość kapitału własnego jednostki, jej wynik finansowy za rok obrotowy (osiągnięty zysk lub poniesioną stratę), nie opłaconą przez bank wartość udziału w kapitale jednostki, wartość otrzymanych lub należnych dywidend za rok obrotowy,
- 7) dane w zakresie użytkowanego rzeczowego majątku trwałego, z podziałem na:
  - a) majątek własny,
  - b) majątek używany na podstawie umowy najmu, dzierżawy lub innej umowy o podobnym charakterze, który nie jest amortyzowany w banku,
  - c) wartość gruntów w użytkowaniu wieczystym,
- 8) informacje z zakresu zmian wartości grup rodzajowych – środków trwałych, aktywów do zbycia, majątku finansowego (udziałów, akcji, pożyczek podporządkowanych), wartości niematerialnych i prawnych oraz z zakresu zmian amortyzacji składników objętych amortyzacją, przedstawione w poniższy sposób:
  - a) stany na początek roku obrotowego,
  - b) wszelkie zwiększenia i zmniejszenia wartości z określeniem ich tytułów,

c) stany na koniec roku obrotowego oraz terminy zapadalności pożyczek podporządkowanych.

- 9) informacje z zakresu wartości grup rodzajowych czynnych i biernych rozliczeń międzyokresowych, przychodów przyszłych okresów oraz przychodów zastrzeżonych, według poszczególnych tytułów,
- 10) w zakresie kapitałów własnych informacja dodatkowa powinna w szczególności obejmować:
  - a) dane o strukturze własności kapitału podstawowego – ilość, rodzaj i wartość nominalną akcji (udziałów) tworzących kapitał, z wyszczególnieniem akcji uprzywilejowanych, akcjonariuszy (udziałowców) posiadających 5% lub więcej głosów na walnym zgromadzeniu,
  - b) stan na początek roku obrotowego,
  - c) zwiększenia i zmniejszenia wartości, z określeniem ich tytułów,
  - d) stan na koniec roku obrotowego,
- 11) dane o stanie i zmianach kapitału zapasowego i rezerwowego w układzie wynikającym z poz. XI i XII pasywów bilansu powinny obejmować:
  - a) stany na początek roku obrotowego,
  - b) zwiększenia i zmniejszenia wartości, z określeniem ich tytułów,
  - c) stany na koniec roku obrotowego,
- 12) informacje w zakresie zobowiązań podporządkowanych – poz. VIII pasywów bilansu powinny obejmować:
  - a) wartość pożyczek oraz waluty, w jakich zostały zaciągnięte,
  - b) warunki oprocentowania i terminy wymagalności pożyczek,
- 13) informacja o stanie i zmianach rezerw powinna obejmować:
  - a) stany rezerw na początek roku obrotowego, w podziale według ich przeznaczenia,
  - b) zwiększenia, wykorzystania i rozwiązania rezerw,
  - c) stany rezerw na koniec roku obrotowego, w podziale według ich przeznaczenia oraz ze wskazaniem rezerw korygujących stan należności,
  - d) stan rezerw, jakie bank obowiązany był utrzymywać na koniec roku obrotowego, w podziale według ich przeznaczenia, zgodnie z obowiązującymi przepisami. Jeżeli stan rezerw wykazany w pkt c) nie osiągnął poziomu rezerw określonego w pkt d) – w informacji dodatkowej należy przedstawić szczegółowe wyjaśnienia w tym zakresie.

3. Informacja dodatkowa z zakresu zobowiązań warunkowych i zabezpieczeń powinna obejmować:

- 1) wykaz udzielonych gwarancji i poręczeń, w tym wekslowych,
- 2) zestawienie gwarancji i poręczeń emisji udzielonych innym emitentom, z uwzględnieniem:
  - a) nazwy emitentów, których papiery wartościowe podlegają gwarancji banku,
  - b) rodzaju gwarantowanych papierów wartościowych,
  - c) rodzaju i warunków zawartej umowy gwarancyjnej i wskazanie kwoty, do jakiej bank zobowiązał się zaangażować w przypadku realizacji umowy gwarancyjnej,
  - d) informacji o powiązaniach finansowych, organizacyjnych, personalnych pomiędzy bankiem a podmiotem, któremu bank udzielił gwarancji,
  - e) informacji, czy papiery wartościowe objęte gwarancją są zbywalne, czy są lub będą notowanymi na rynku wtórnym,

- 3) szczegółowe dane na temat aktywów, które stanowią zabezpieczenie zobowiązań własnych banku oraz zobowiązań strony trzeciej.
4. W informacji dodatkowej należy ponadto przedstawić:
- 1) informacje o przychodach (w tym z tytułu prowizji) i kosztach prowadzenia przez bank działalności maklerskiej,
  - 2) dane o nie planowanych odpisach amortyzacyjnych oraz wyjaśnienie ich przyczyn,
  - 3) informacje o zyskach i stratach nadzwyczajnych, z podziałem na losowe i pozostałe,
  - 4) informacje o dokonanych odpisach w koszty (straty) należności nieściągalnych, z podziałem na tytuły odpisów i sposób dokonania odpisu – w ciężar utworzonych rezerw, w ciężar kosztów na operacjach finansowych oraz pozostałych kosztów operacyjnych,
  - 5) dane dotyczące:
    - a) kosztów i strat nie uznawanych przez przepisy podatkowe za koszty uzyskania przychodu (wartość dodatnia),
    - b) przychodów, które zgodnie z przepisami podatkowymi nie są zaliczane do podstawy opodatkowania (wartość ujemna),
    - c) innych zmian podstawy opodatkowania przewidzianych przepisami podatkowymi (wartość dodatnia lub ujemna),
    - d) ogółem podstawy opodatkowania,
    - e) rozliczenia pozycji powodujących różnicę między podstawą opodatkowania a wynikiem finansowym brutto, kwoty podatku dochodowego współmiernego do zysku brutto (stanowiącego obowiązkowe obciążenie wyniku finansowego) i przyszłe zobowiązanie z tytułu podatku dochodowego,
  - 6) propozycje podziału zysku lub pokrycia straty za rok obrotowy,
  - 7) informacje o nakładach poniesionych na inwestycje rozpoczęte oraz o planowanych nakładach inwestycyjnych w okresie najbliższych 12 miesięcy,
  - 8) informacje o przychodach, kosztach i wynikach działalności zaniechanej w roku obrotowym lub przewidzianej do zaniechania w następnym okresie, wraz z wyjaśnieniami przyczyn tego stanu,
  - 9) w przypadku gdy kwoty należności zagrożonych – stanowią powyżej 10% sumy bilansowej, należy szczegółowo przedstawić występujące w księgach rachunkowych banku należności z tytułu niedoborów i szkód, należności sporne i inne, które na podstawie dokonanej inwentaryzacji (weryfikacji) i oceny będą trudne do odzyskania (spłaty), podając w szczególności:
    - a) wysokość należności w poszczególnych grupach rodzajowych,
    - b) wysokość utworzonych rezerw w poszczególnych grupach rodzajowych,
    - c) informacje w zakresie ustalonego w banku trybu postępowania w przedmiocie rozliczenia tych należności.
5. W informacji dodatkowej powinny być zawarte zagregowane wielkości dotyczące:
- a) korzystania z kredytów, pożyczek, gwarancji i poręczeń przez pracowników, członków zarządu i organów nadzorczych,
  - b) wynagrodzeń, łącznie z wynagrodzeniem z zysku, wypłaconych członkom zarządu i organów nadzorczych.
6. Informacja dodatkowa powinna zapewnić porównywalność informacji finansowych zawartych w sprawozdaniu za rok obrotowy z informacjami zawartymi w sprawozdaniu finansowym za poprzedni rok obrotowy. Informacje powinny być przedstawione z zachowaniem porządku wyznaczonego numeracją. Wszelkie dodatkowe informacje, nie wynikające lub nie związane bezpośrednio z wymienionym wyżej sprawozdaniem, powinny być przedstawione w końcowej części informacji.

28

UCHWAŁA Nr 2/98 Komisji Nadzoru Bankowego

z dnia 3 czerwca 1998 r.

w sprawie szczególnych zasad sporządzania przez banki skonsolidowanych sprawozdań finansowych

Na podstawie art. 81 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. Nr 121, poz. 591, z 1997 r. Nr 32, poz. 183, Nr 43, poz. 272, Nr 88, poz. 554, Nr 118, poz. 754, Nr 139, poz. 933 i 934, Nr 140, poz. 939 i Nr 141, poz. 945 oraz z 1998 r. Nr 60, poz. 382) uchwała się, co następuje:

ROZDZIAŁ 1 Przepisy ogólne

§ 1. 1. Uchwała określa szczególne zasady sporządzania skonsolidowanych sprawozdań finansowych grupy kapitałowej, w której bank jest podmiotem dominującym.

2. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe powinno zapewnić prawidłowe i rzetelne przedstawienie sytuacji majątkowej i finansowej oraz wyniku finansowego grupy kapitałowej.

§ 2. Użyte w uchwale określenia oznaczają:

- 1) „ustawa” – ustawę z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości,
- 2) „skonsolidowane sprawozdanie finansowe” – sporządzone przez banki sprawozdanie finansowe grupy kapitałowej, o którym mowa w art. 55 ustawy,
- 3) „kontrola” – zależności, jakie powstają w wyniku zdarzeń powodujących, że jedna jednostka staje się podmiotem dominującym, inna zaś podmiotem zależnym,
- 4) „znaczący wpływ” – zależności, jakie powstają w wyniku zdarzeń powodujących, że jedna jednostka staje się podmiotem dominującym, inna zaś podmiotem stowarzyszonym,
- 5) „dzień objęcia kontroli” lub „dzień rozpoczęcia wywierania znacznego wpływu” – dzień powstania między jednostkami zależności, o których mowa w pkt 3 lub 4,

- 6) „**dzień zaprzestania lub utraty kontroli**” lub „**dzień zaprzestania wywierania znacznego wpływu**” – dzień ustania między jednostkami zależności, o których mowa w pkt 3 lub 4,
- 7) „**aktywa netto**” – aktywa bilansu pomniejszone o rezerwy, zobowiązania, w tym fundusze specjalne, rozliczenia międzyokresowe bierne i przychody przyszłych okresów; aktywa netto równe są kwotowo kapitałowi własnemu,
- 8) „**kapitały własne**” – kapitał (fundusz) podstawowy opłacony, kapitał (fundusz) zapasowy, kapitał (fundusz) rezerwowy, nie podzielony wynik finansowy lat ubiegłych i wynik finansowy netto roku obrotowego, określone w załączniku nr 2 do ustawy,
- 9) „**jednostka dominująca niższego szczebla**” – spółkę kapitałową, która jest zależna lub stowarzyszona w stosunku do określonej spółki kapitałowej i równocześnie jest podmiotem dominującym w stosunku do jednej lub kilku spółek kapitałowych,
- 10) „**jednostka dominująca wyższego szczebla**” – spółkę kapitałową, która jest dominującą dla jednostki dominującej niższego szczebla,
- 11) „**przychody odsetkowe**” – przychody uzyskane przez bank w formie odsetek z działalności bankowej,
- 12) „**informacje dodatkowe**” – informacje, o których mowa w załączniku nr 4 do uchwały.

ROZDZIAŁ 2

Sporządzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego

§ 3. 1. Bank będący jednostką dominującą sporządza skonsolidowane sprawozdanie finansowe grupy kapitałowej, włączając do niego dane własne oraz bez względu na siedzibę:

- 1) dane jednostek zależnych, z wyjątkiem danych tych jednostek, których nie obejmuje się skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym, określonych w ust. 3; w przypadku gdy sprawowanie kontroli nad jednostką zależną jest w sposób istotny ograniczone, dane tej jednostki włącza się do skonsolidowanego sprawozdania finansowego metodą praw własności,
- 2) dane jednostek stowarzyszonych, z wyjątkiem danych tych jednostek, których nie obejmuje się skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym, określonych w ust. 3.

2. Bank będący jednostką dominującą nie sporządza skonsolidowanego sprawozdania finansowego, jeżeli w roku obrotowym, za który należało je sporządzić, bankowa grupa kapitałowa łącznie, bez dokonywania wyłączeń i kompensacji, nie przekroczyła dwóch z trzech wielkości:

- 1) średnioroczne zatrudnienie – 150 osób,
- 2) suma aktywów bilansu – równowartości w walucie polskiej 3 mln ECU,
- 3) przychód odsetkowy z działalności bankowej dotyczący banków oraz przychód netto ze sprzedaży towarów i produktów oraz operacji finansowych w jednostkach innych niż banki – równowartości w walucie polskiej 6 mln ECU.

3. Bank będący jednostką dominującą nie obejmuje skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym jednostki zależnej lub stowarzyszonej, jeżeli:

- 1) nabycie tej jednostki ma na celu wyłącznie jej odsprzedaż lub sprawowanie kontroli względnie wywieranie znacznego wpływu będzie trwało krócej niż rok licząc od dnia bilansowego,

- 2) suma bilansowa tej jednostki jest niższa od 5% sumy bilansowej jednostki dominującej oraz przychody odsetkowe z działalności bankowej albo przychody netto ze sprzedaży towarów i produktów oraz operacji finansowych z działalności niebankowej jednostki zależnej lub stowarzyszonej są niższe od 5% przychodu jednostki dominującej.

4. Łączna kwota sum bilansowych, łączna kwota sum przychodów odsetkowych z działalności bankowej i przychodów netto ze sprzedaży towarów i produktów oraz operacji finansowych z działalności niebankowej jednostek nie objętych konsolidacją, o których mowa w ust. 3, nie może jednak przekraczać 20% odpowiednich wielkości skonsolidowanego sprawozdania finansowego, obliczonych przy założeniu, że w jego zakres wchodzi wszystkie jednostki zależne i stowarzyszone, bez dokonywania wyłączeń i kompensacji.

5. Bank sprawujący kontrolę nad jednostkami zależnymi, których zadaniem statutowym jest głównie świadczenie usług na rzecz banku, konsoliduje te jednostki metodą pełną.

6. Bank, sprawujący kontrolę nad jednostkami zależnymi o całkowicie odmiennym niż bank rodzaju działalności, konsoliduje te jednostki metodą praw własności z uwzględnieniem ust. 5; za jednostki o całkowicie odmiennym rodzaju działalności uważa się jednostki działające na podstawie innych przepisów niż przepisy ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz. U. Nr 140, poz. 939).

§ 4. 1. Jeżeli jednostka dominująca niższego szczebla sporządza skonsolidowane sprawozdanie finansowe, to jednostka dominująca wyższego szczebla obejmuje swoim skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym skonsolidowane sprawozdanie finansowe jednostki dominującej niższego szczebla. W przypadku gdy bank będący jednostką dominującą wyższego szczebla posiada bezpośrednio akcje (udziały) w jednostce zależnej lub stowarzyszonej objętej skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym przez jednostkę niższego szczebla, to odpowiednio, w relacji do posiadanego przez siebie udziału w kapitale własnym tej jednostki, włącza dane tej jednostki do sporządzanego przez siebie skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

2. Jeżeli jednostka dominująca niższego szczebla została zwolniona od sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego, to jednostka dominująca wyższego szczebla jest obowiązana do objęcia konsolidacją zarówno zależnych od niej jednostek dominujących niższego szczebla, jak i wszystkich jednostek zależnych od jednostki zwolnionej od sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego metodą pełną, bez względu na wielkość łącznej własności, a stowarzyszonych z jednostką zwolnioną od sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego metodą praw własności.

3. Własność pośrednią jednostki dominującej wyższego szczebla w jednostce zależnej od jednostki dominującej niższego szczebla ustala się jako iloczyn procentowego posiadania akcji (udziałów) jednostki dominującej wyższego szczebla w jednostce dominującej niższego szczebla oraz jednostki dominującej niższego szczebla w jednostce od niej zależnej. Dla potrzeb ustalenia własności łącznej wielkość tę powiększa się o procent akcji (udziałów), jakie jednostka dominująca wyższego szczebla posiada bezpośrednio w jednostce zależnej od jednostki dominującej niższego szczebla.

4. Bank będący jednostką dominującą niższego szczebla powinien w sporządzanej przez siebie informacji dodatkowej dokonać adnotacji o zwolnieniu od obowiązku sporządzania skonsolidowanego sprawozdania finansowego, podając nazwę i siedzibę jednostki dominującej wyższego

szczegółowo sporządzającej skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

ROZDZIAŁ 3 Składniki skonsolidowanego sprawozdania finansowego

§ 5. 1. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zawiera dane za rok obrotowy oraz za rok poprzedzający, jeżeli bank będący jednostką dominującą był, zgodnie z przepisami ustawy, obowiązany do sporządzania tego sprawozdania za rok poprzedzający.

2. Składniki skonsolidowanego bilansu wykazuje się w sposób określony w załączniku nr 1 do uchwały.

3. Składniki skonsolidowanego rachunku zysków i strat wykazuje się w sposób określony w załączniku nr 2 do uchwały.

4. Składniki skonsolidowanego sprawozdania z przepływu środków pieniężnych wykazuje się w sposób określony w załączniku nr 3 do uchwały.

5. Informacja dodatkowa do skonsolidowanego sprawozdania finansowego powinna zawierać informacje określone w załączniku nr 4 do uchwały.

§ 6. 1. Przy sporządzaniu skonsolidowanego sprawozdania finansowego stosuje się dla jednostek objętych konsolidacją jednakowe zasady rachunkowości, w tym jednakowe metody wyceny aktywów i pasywów określone ustawą oraz uchwałą Komisji Nadzoru Bankowego i ustalone przez kierownika jednostki dominującej.

2. Jeżeli określone przez kierownika jednostki dominującej zasady rachunkowości, a w szczególności metody wyceny aktywów i pasywów, różnią się od metod i zasad stosowanych przez jednostkę dominującą, należy to uzasadnić w informacji dodatkowej.

3. Jeżeli objęte konsolidacją jednostki stosują odmienne metody wyceny aktywów i pasywów lub sporządzają sprawozdania finansowe, które podlegają konsolidacji według zasad różniących się od metod i zasad określonych przez kierownika jednostki dominującej, to:

1) należy dokonać odpowiednich korekt w dokumentacji konsolidacyjnej, o której mowa w § 16, dostosowując dane sprawozdań finansowych do metod i zasad określonych przez kierownika jednostki; adnotacje o korektach należy zamieścić w informacji dodatkowej,

2) w przypadku gdy zastosowanie odmiennych metod i zasad nie zniekształca obrazu grupy kapitałowej przedstawianego przez skonsolidowane sprawozdanie finansowe, można zaniechać korekt, o których mowa w pkt 1, uzasadniając przyjęte rozwiązania w informacji dodatkowej.

4. Jednostka dominująca obowiązana jest stosować w sposób ciągły jednakowe metody i zasady konsolidacji. Dokonane w uzasadnionych przypadkach zmiany metod i zasad konsolidacji oraz ich wpływ na skonsolidowane sprawozdanie finansowe grupy kapitałowej należy wyjaśnić w informacji dodatkowej.

5. Jeżeli w ciągu roku obrotowego istotnie zmienił się skład jednostek zależnych i stowarzyszonych objętych skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym, to:

1) w informacji dodatkowej należy podać dane umożliwiające dokonanie porównań za poszczególne okresy lub

2) dokonać odpowiednich przeliczeń danych bilansu oraz rachunku zysków i strat za okres poprzedzający, dokonując adnotacji w informacji dodatkowej.

§ 7. 1. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe sporządza się na ten sam dzień bilansowy i za ten sam rok obrotowy co sprawozdanie finansowe jednostki dominującej, włączając do niego dane ze sprawozdań finansowych jednostek zależnych i stowarzyszonych, sporządzone na ten sam dzień bilansowy i za ten sam rok obrotowy.

2. Jeżeli nie zniekształca to obrazu przedstawianego przez skonsolidowane sprawozdanie finansowe, dzień bilansowy jednostki zależnej lub stowarzyszonej może wyprzedzać dzień bilansowy, o którym mowa w ust. 1, nie więcej jednak niż o trzy miesiące; w takim przypadku w informacji dodatkowej należy przedstawić ważne zdarzenia dotyczące zarówno aktywów i pasywów, jak zysków i strat między dniem bilansowym jednostki zależnej lub stowarzyszonej a dniem, na który sporządzono skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

3. W innych przypadkach niż określone w ust. 2, jednostki zależne i stowarzyszone powinny na dzień bilansowy, na który sporządza się skonsolidowane sprawozdanie finansowe, sporządzić oddzielne sprawozdanie finansowe za taki sam okres, jak sprawozdanie jednostki dominującej, podlegające włączeniu do skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

§ 8. 1. Wyrażone w walutach obcych sprawozdania finansowe, które podlegają konsolidacji, przelicza się na walutę polską według następujących zasad:

1) poszczególne pozycje aktywów i pasywów, z wyjątkiem kapitałów własnych, przelicza się według kursu średniego ustalonego przez Prezesa Narodowego Banku Polskiego na dzień bilansowy,

2) poszczególne pozycje rachunku zysków i strat przelicza się po kursie stanowiącym średnią arytmetyczną kursów średnich na dzień kończący każdy miesiąc roku obrotowego, ustalonych dla danej waluty przez Prezesa Narodowego Banku Polskiego,

3) kapitały własne, według stanu na dzień objęcia kontroli lub rozpoczęcia wywierania znacznego wpływu przez jednostkę dominującą, przelicza się według ustalonego dla danej waluty na ten dzień kursu średniego ustalonego przez Prezesa Narodowego Banku Polskiego.

2. Skonsolidowane kapitały własne obejmują kapitały własne przeliczone w sposób określony w ust. 1 pkt 3, w tym:

1) wynik finansowy netto za rok obrotowy, przeliczony w sposób określony w ust. 1 pkt 2,

2) różnice kursowe z konsolidacji, przeliczone w sposób określony w ust. 3.

3. Różnice kursowe z konsolidacji, o których mowa w ust. 2 pkt 2, składają się z:

1) różnic kursowych powstałych przy przeliczeniu na walutę polską kapitału własnego zgodnie z ust. 1 pkt 3 oraz przy jego przeliczeniu według ustalonego dla danej waluty przez Prezesa Narodowego Banku Polskiego kursu średniego na dzień bilansowy,

2) różnic kursowych powstałych z przeliczenia na walutę polską wyniku finansowego netto, obliczonego zgodnie z ust. 1 pkt 2, i z przeliczenia według ustalonego dla danej waluty przez Prezesa Narodowego Banku Polskiego kursu średniego na dzień bilansowy.

4. Na dzień sprzedaży akcji (udziałów) jednostki objętej konsolidacją różnice kursowe z konsolidacji, związane z tą jednostką, podlegają odpisaniu na rachunek zysków i strat.

ROZDZIAŁ 4 **Konsolidacja metodą pełną**

§ 9. 1. Bank będący jednostką dominującą włącza do skonsolidowanego sprawozdania finansowego dane jednostek zależnych metodą konsolidacji pełnej, o której mowa w art. 58 ustawy, po ewentualnym przeliczeniu odpowiednich pozycji sprawozdań finansowych na walutę polską, zgodnie z § 8, bez względu na wynik finansowy netto tych jednostek.

2. Konsolidacja bilansów i rachunków zysków i strat metodą pełną polega na sumowaniu w pełnej wysokości odpowiednich pozycji bilansów oraz rachunków zysków i strat jednostek zależnych i jednostki dominującej bez względu na wielkość udziału banku we własności jednostki zależnej, z zastrzeżeniem ust. 3.

3. Jeżeli bank obejmuje jednostkę zależną kontrolą w ciągu roku obrotowego, do skonsolidowanego rachunku zysków i strat włącza się w pełnej wysokości wszystkie pozycje rachunku zysków i strat tej jednostki za okres następujący od dnia objęcia jej kontrolą przez bank.

4. Po dokonaniu sumowań zgodnie z ust. 2 i ust. 3, należy przeprowadzić korekty i wyłączenia konsolidacyjne, o których mowa w art. 58 ustawy, w sposób i według zasad określonych w § 10-13.

5. Do odpowiednich pozycji kapitałów własnych banku dodaje się również inne niż kapitał podstawowy pozycje kapitału własnego jednostki zależnej w części, w jakiej jednostka dominująca jest właścicielem jednostki zależnej. Dodawane są tylko te części kapitałów własnych jednostki zależnej, które powstały od dnia objęcia kontroli przez jednostkę dominującą.

6. Kapitały własne akcjonariuszy (udziałowców) mniejszościowych, o których mowa w art. 58 ust. 7 ustawy, oblicza się jako sumę kapitałów własnych jednostek zależnych w części, w jakiej należą do akcjonariuszy (udziałowców) innych niż jednostki wchodzące w skład grupy kapitałowej.

§10. 1. Na dzień objęcia przez bank kontrolą jednostki zależnej ustala się wartość rynkową aktywów netto jednostki zależnej proporcjonalnie do posiadanego na ten dzień przez jednostkę dominującą udziału w kapitale własnym jednostki zależnej.

2. Jeżeli bank będący jednostką dominującą posiada kilka jednostek zależnych, dotyczącą tych jednostek wartość firmy z konsolidacji lub rezerwę kapitałową z konsolidacji wykazuje się w skonsolidowanym bilansie odrębnie, bez dokonania kompensat.

3. Jeżeli na dzień objęcia kontroli wartość rynkowa aktywów netto nabytej jednostki jest różna od ich wartości księgowej, należy doprowadzić wartości aktywów i pasywów nabytej jednostki do ich wartości rynkowej. Wynik z przeszacowania zalicza się do kapitału z aktualizacji wyceny jednostki zależnej ujmując to w dokumentacji konsolidacyjnej, o której mowa w § 16. W kolejno sporządzanych skonsolidowanych sprawozdaniach finansowych uwzględnia się odpowiednio zaktualizowane wartości aktywów i pasywów jednostki zależnej.

4. Za wartość rynkową aktywów netto można również przyjąć ich wartość księgową, jeżeli różnica między tymi wielkościami nie jest znaczna.

5. Wartość firmy z konsolidacji lub rezerwę kapitałową z konsolidacji odpisuje się ratalnie, w sposób planowy, na skonsolidowany rachunek zysków i strat przez czas określony w ustawie, począwszy od miesiąca następującego po miesiącu, w którym objęto kontrolę nad daną jednostką zależną. Jeżeli jednostka zależna, której dotyczy wartość firmy z konsolidacji, przestaje przynosić oczekiwane przy nabyciu akcji (udziałów) korzyści, to dotychczas nie odpisaną wartość firmy z konsolidacji odpisuje się jednorazowo na skonsolidowany rachunek zysków i strat.

6. Jeżeli na skutek nabycia przez bank dodatkowych akcji (udziałów) jednostka dotychczas stowarzyszona staje się jednostką zależną lub zwiększa się udział banku w kapitale jednostki zależnej lub stowarzyszonej, to ustala się wartość firmy z konsolidacji lub rezerwę kapitałową z konsolidacji z uwzględnieniem dodatkowych udziałów (akcji) obliczonych na dzień ich nabycia, zgodnie z ust. 1. Jednocześnie należy dokonać odpowiedniej korekty dotychczasowej kwoty pozycji dotyczącej wartości firmy z konsolidacji lub rezerwy kapitałowej z konsolidacji.

7. Bank będący jednostką dominującą, która nabyła akcje (udziały) jednostki zależnej przed wejściem w życie ustawy, może przy obliczaniu wartości firmy z konsolidacji lub rezerwy kapitałowej z konsolidacji w sposób określony w ust. 1 zastąpić wartość rynkową nabytej części aktywów netto ich wartością wynikającą z ksiąg rachunkowych jednostki zależnej na koniec roku obrotowego poprzedzającego rok obrotowy, za który bank jest zobowiązany do sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego po raz pierwszy.

§ 11. 1. Kapitałem podstawowym grupy kapitałowej jest kapitał podstawowy jednostki dominującej.

2. Kapitał podstawowy jednostek zależnych, w części, w jakiej stanowi on własność banku, jest kompensowany z wartością nominalną akcji (udziałów) ujętych w bilansie tego banku na dzień objęcia kontroli (dzień bilansowy), a pozostałą część zalicza się do kapitałów własnych akcjonariuszy (udziałowców) mniejszościowych, o których mowa w ust. 4.

3. Do poszczególnych składników kapitału własnego banku, z wyjątkiem jego kapitału podstawowego, dodaje się części odpowiednich składników kapitału własnego jednostek zależnych, odpowiadające udziałowi jednostki dominującej we własności jednostek zależnych według stanu na dzień bilansowy. Do kapitału własnego grupy włącza się tylko te części odpowiednich składników kapitału własnego jednostek zależnych, które powstały od dnia objęcia nad nimi kontroli przez bank; w szczególności dotyczy to zmiany wysokości kapitału własnego spowodowanego osiągniętymi przez jednostki zależne wynikami finansowymi oraz aktualizacją wyceny środków trwałych.

4. Jeżeli jednostka objęta konsolidacją stanowi w części własność innych akcjonariuszy (udziałowców) niż objęte konsolidacją jednostki wchodzące w skład grupy kapitałowej, to w odrębnych pozycjach, odpowiednio do udziału we własności jednostki zależnej, należy wykazać:

- 1) w bilansie – kapitał własny akcjonariuszy (udziałowców) mniejszościowych,
- 2) w rachunku zysków i strat – zyski (straty) akcjonariuszy (udziałowców) mniejszościowych.

5. Akcje (udziały) banku będącego jednostką dominującą posiadane przez inną jednostkę objętą konsolidacją wykazuje się w bilansie skonsolidowanym jako akcje (udziały) własne.

§ 12. 1. Przy konsolidacji sprawozdań finansowych należy dokonać wyłączeń konsolidacyjnych zgodnie z art. 58 ust. 3 ustawy.

2. Przy wyłączeniach i korektach konsolidacyjnych stosuje się następujące zasady:

- 1) zasilanie i odprowadzanie środków pieniężnych (środki pieniężne w drodze) w ramach grupy kapitałowej należy ująć w dokumentacji konsolidacyjnej jako otrzymane przez jednostkę, która będzie ich odbiorcą,
- 2) lokaty międzybankowe (udzielone, otrzymane) oraz wzajemne zobowiązania i należności z innych tytułów kompensują się w bilansie,
- 3) nie zrealizowane z punktu widzenia grupy kapitałowej zyski lub straty, powstałe na skutek dokonania między jednostkami objętymi konsolidacją sprzedaży składników majątkowych po innych cenach niż wartość księgową netto wykazaną w księgach rachunkowych jednostki sprzedającej, podlegają wyłączeniu z bilansu skonsolidowanego w powiązaniu z rachunkiem zysków i strat jednostki sprzedającej, a w przypadku gdy przedmiotem tego rodzaju sprzedaży jest środek trwały, w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym należy dodatkowo skorygować jego amortyzację w taki sposób, aby była ona obliczona od zaktualizowanej pierwotnie ceny nabycia (kosztu wytworzenia) środka trwałego,
- 4) jeśli jednostka zależna dokonuje sprzedaży w ramach grupy, wyłączenie nie zrealizowanego zysku (lub straty) dokonywane jest również proporcjonalnie z wyniku finansowego akcjonariuszy (udziałowców) mniejszościowych,
- 5) dywidendy należne bankowi od jednostki zależnej:
  - a) za okres następujący od dnia objęcia kontroli – podlegają wyłączeniu z jego przychodów finansowych, a włączeniu do kapitału jednostki wypłacającej dywidendę; korekta kapitału własnego jednostki zależnej nie wpływa na obliczenie wysokości kapitału własnego akcjonariuszy (udziałowców) mniejszościowych, o którym mowa w §11 ust. 2,
  - b) za okres przed dniem objęcia kontroli – zmniejszają cenę nabycia akcji (udziałów); wpływa ona na obliczenie wartości firmy z konsolidacji lub rezerwy kapitałowej z konsolidacji.

§ 13. 1. Do skonsolidowanego rachunku zysków i strat włącza się w pełnej wysokości:

- 1) poszczególne pozycje rachunku zysków i strat każdej jednostki zależnej za okres:
  - a) od początku roku obrotowego lub od dnia objęcia kontroli, jeżeli nastąpiło to w ciągu roku obrotowego,
  - b) do końca roku obrotowego lub do dnia ustania kontroli, jeżeli nastąpiło to w ciągu roku obrotowego,
- 2) zysk lub stratę ze sprzedaży całości lub części tej jednostki.

2. Zysk lub stratę powstające dla grupy kapitałowej ze sprzedaży jednostki zależnej stanowi różnica między przychodem ze sprzedaży a ustaloną na dzień objęcia kontroli wartością rynkową aktywów netto sprzedanej jednostki zależnej, w części będącej własnością jednostki dominującej, skorygowana o nie odpisaną wartość firmy z konsolidacji lub rezerwy kapitałowej z konsolidacji, ustaloną na dzień objęcia kontroli nad tą jednostką oraz o ewentualną różnicę między wartością rynkową i księgową określonej wyżej części aktywów netto.

3. Zysk lub stratę, o której mowa w ust. 2, ustala się również przy każdorazowej sprzedaży części akcji (udziałów) w jednostce zależnej, jeżeli jednostka ta pozostaje nadal jednostką zależną lub staje się jednostką stowarzyszoną. W takim przypadku ustalając zysk lub stratę ze sprzedaży uwzględnia się tylko odpowiednią część wartości firmy z konsolidacji lub rezerwy kapitałowej z konsolidacji oraz ewentualnej różnicy między wartością rynkową a księgową określoną wyżej części aktywów netto.

4. Jeżeli na skutek sprzedaży części akcji (udziałów) jednostka przestaje być zależna lub stowarzyszona, stosuje się przepisy ust. 2 oraz §17 ust. 2.

5. Zysk lub stratę ze sprzedaży całości lub części akcji (udziałów) w jednostce zależnej wykazuje się w skonsolidowanym rachunku zysków i strat jako zysk lub stratę nadzwyczajną.

6. W informacji dodatkowej do skonsolidowanego sprawozdania finansowego należy podać:

- 1) wartość księgową aktywów netto każdej sprzedanej lub zakupionej jednostki zależnej,
- 2) sposób rozliczeń pomiędzy jednostką sprzedającą a kupującą akcje (udziały),
- 3) wynik ze sprzedaży odrębnie każdej jednostki zależnej.

§ 14. 1. Skonsolidowane sprawozdanie z przepływu środków pieniężnych sporządza się poprzez sumowanie odpowiednich pozycji sprawozdań z przepływu środków pieniężnych jednostki dominującej i jednostek zależnych wchodzących w skład grupy kapitałowej i objętych konsolidacją metodą pełną oraz dokonanie korekt konsolidacyjnych lub na podstawie skonsolidowanego bilansu i skonsolidowanego rachunku zysków i strat oraz informacji dodatkowej.

2. Korekty konsolidacyjne, o których mowa w ust. 1, podlegają na wyłączeniu wszelkich przepływów pieniężnych między objętymi konsolidacją bankiem a jednostkami od niego zależnymi oraz między poszczególnymi jednostkami zależnymi, w szczególności z tytułu:

- 1) wypłaconych dywidend,
- 2) zapłaty za nabyte akcje lub udziały,
- 3) udzielenia i spłaty kredytów i pożyczek.

3. W przypadku zakupu lub zbycia akcji (udziałów) jednostki zależnej, łączną kwotę wypłaconych lub otrzymanych środków pieniężnych zamieszcza się w sprawozdaniu z przepływu środków pieniężnych w wielkościach skorygowanych o środki pieniężne pozyskane lub rozdysponowane.

ROZDZIAŁ 5

Konsolidacja metodą praw własności

§ 15. 1. Do skonsolidowanego sprawozdania finansowego włącza się wartość akcji (udziałów) posiadanych przez bank w jednostkach stowarzyszonych lub w traktowanych na równi z nimi jednostkach zależnych o całkowicie odmiennym rodzaju działalności, ustaloną metodą praw własności w sposób określony w ust. 2–5, oraz ich wynik finansowy w sposób określony w ust. 7. Nie sumuje się poszczególnych pozycji bilansów oraz rachunków zysków i strat jednostek włączanych do skonsolidowanego sprawozdania finansowego metodą praw własności z odpowiednimi danymi jednostki dominującej i jednostek zależnych.

2. Na dzień rozpoczęcia wywierania znacznego wpływu przez bank na jednostkę stowarzyszoną ustala się wartość księgową kapitału własnego jednostki stowarzyszonej, z uwzględnieniem objętego na ten dzień udziału w kapitale własnym jednostki stowarzyszonej.

3. Wartość firmy z konsolidacji lub rezerwę kapitałową z konsolidacji wykazuje się w skonsolidowanym bilansie sporządzanym po raz pierwszy po dniu określonym w ust. 2. Jeżeli bank posiada kilka jednostek stowarzyszonych, dotyczącą tych jednostek wartość firmy z konsolidacji lub rezerwy kapitałowej z konsolidacji wykazuje się odrębnie, bez dokonywania kompensat. Przepisy §10 ust. 5 i 6 stosuje się odpowiednio.

4. Bank, który nabył akcje (udziały) jednostki stowarzyszonej przed wejściem w życie przepisów ustawy, może wykazać przy obliczaniu wartości firmy z konsolidacji lub rezerwy kapitałowej z konsolidacji wartość kapitału własnego jednostki stowarzyszonej w kwocie wynikającej z jej ksiąg rachunkowych według stanu na koniec roku obrotowego poprzedzającego rok obrotowy, za który jednostka dominująca zobowiązana jest do sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego po raz pierwszy.

5. W skonsolidowanym bilansie udział banku będącego jednostką dominującą w jednostce stowarzyszonej, obliczony w sposób określony w ust. 2, koryguje się o przypadające na rzecz banku zwiększenie lub zmniejszenie kapitału własnego jednostki stowarzyszonej, które nastąpiło w ciągu okresu objętego konsolidacją, oraz pomniejsza się o należne od jednostki stowarzyszonej dywidendy.

6. Jednostka stowarzyszona podlega konsolidacji także wtedy, gdy wartość udziału posiadanego w tej jednostce, stanowiąca część jej kapitału własnego, wykazuje wartość ujemną lub zerową; odpowiednie dane objaśniające należy zamieścić w informacji dodatkowej.

7. W skonsolidowanym rachunku zysków i strat wykazuje się w oddzielnej pozycji zysk/stratę jednostki stowarzyszonej w części, która odpowiada udziałowi jednostki dominującej w wyniku jednostki stowarzyszonej.

8. Ze skonsolidowanego sprawozdania finansowego wyłącza się zyski i straty powstałe w toku transakcji dokonanych między jednostką stowarzyszona a pozostałymi jednostkami objętymi skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym, proporcjonalnie do posiadanych przez grupę kapitałową akcji (udziałów) w jednostce stowarzyszonej. Przepis §12 ust. 2 pkt 3 stosuje się odpowiednio, z tym że nie dokonuje się tych wyłączeń również wtedy, gdy odpowiednie dane nie są jednostce dominującej znane lub nie mogą być ustalone.

ROZDZIAŁ 6

Dokumentacja konsolidacyjna

§ 16. 1. Jednostka dominująca obowiązana jest do sporządzenia i prowadzenia dokumentacji konsolidacyjnej.

2. Podstawą do sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego jest dokumentacja konsolidacyjna, na którą składają się w szczególności:

- 1) sprawozdania finansowe jednostek wchodzących w skład grupy kapitałowej,
- 2) wszelkie korekty i wyłączenia konsolidacyjne sprawozdań finansowych objętych konsolidacją,
- 3) obliczenie wartości firmy z konsolidacji lub rezerwy kapitałowej z konsolidacji oraz ich odpisów,
- 4) obliczenie kapitałów własnych akcjonariuszy (udziałowców) mniejszościowych,

5) obliczenie różnic kursowych z konsolidacji każdej jednostki grupy kapitałowej.

3. Do ochrony i przechowywania dokumentacji konsolidacyjnej stosuje się odpowiednio przepis art. 74 ust. 2 pkt 8 ustawy.

ROZDZIAŁ 7

Przepisy końcowe

§ 17. 1. Wartość akcji (udziałów) nabytych dodatkowo przez bank jako jednostkę dominującą w jednostce zależnej lub stowarzyszonej wykazuje się w sposób określony w §10 ust. 1 lub w §15 ust. 1, chyba że ich nabycie nie zmienia obrazu grupy kapitałowej.

2. Wartość przeznaczonych na lokaty akcji (udziałów) posiadanych przez bank w innych jednostkach niż zależne i stowarzyszone oraz w jednostkach zależnych i stowarzyszonych nie objętych skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym wykazuje się w cenach nabycia pomniejszonych o odpisy spowodowane trwałą utratą ich wartości, zgodnie z § 28 ust 1 pkt 3 lit. d) uchwały Komisji Nadzoru Bankowego Nr 1/98 z dnia 3 czerwca 1998 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości banków i sporządzania informacji dodatkowej (Dz. Urz. NBP Nr 14, poz. 27).

§ 18. W przypadkach gdy zastosowanie jednego z przepisów § 9-15 uniemożliwiłoby stosownie do §1 ust. 2 przedstawienie rzetelnej sytuacji majątkowej i finansowej oraz wyniku finansowego grupy kapitałowej, można odstąpić od stosowania takiego przepisu; odstąpienie takie należy szczegółowo uzasadnić, a jego wpływ na skonsolidowane sprawozdanie finansowe grupy kapitałowej przedstawić w informacji dodatkowej.

§ 19. Banki będące emitentami papierów wartościowych dopuszczonych do publicznego obrotu albo ubiegające się o dopuszczenie takich papierów do publicznego obrotu obowiązane są do sporządzania skonsolidowanego sprawozdania finansowego stosując przepisy określone niniejszą uchwałą przy uwzględnieniu ostrzejszych kryteriów, określonych w zarządzeniu Przewodniczącego Komisji Papierów Wartościowych z dnia 14 lutego 1995 r. w sprawie określenia ostrzejszych kryteriów od zawartych w art. 56 ust. 1-3 ustawy o rachunkowości w odniesieniu do jednostek emitujących papiery wartościowe dopuszczone lub ubiegających się o ich dopuszczenie do publicznego obrotu (Monitor Polski Nr 12, poz. 150).

§ 20. Z zastrzeżeniem § 21 ust. 2 traci moc zarządzenie nr 10/95 Prezesa Narodowego Banku Polskiego z dnia 29 grudnia 1995 r. w sprawie szczególnych zasad sporządzania przez banki skonsolidowanych sprawozdań finansowych (Dz. Urz. NBP z 1996 r. Nr 1, poz. 1).

§ 21. 1. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 lipca 1998 r. i ma zastosowanie po raz pierwszy do sporządzanych przez banki skonsolidowanych sprawozdań finansowych za rok obrotowy rozpoczynający się w 1998 r.

2. Do sporządzanych przez banki skonsolidowanych sprawozdań finansowych za rok obrotowy rozpoczynający się w 1997 r. zachowuje moc zarządzenie, o którym mowa w § 20.

Przewodniczący Komisji Nadzoru Bankowego:

Hanna Gronkiewicz-Waltz

Załącznik nr 1 do uchwały nr 2/98
Komisji Nadzoru Bankowego
z dnia 3 czerwca 1998 r.
(poz. 28)

SKONSOLIDOWANY BILANS BANKU

AKTYWA

I. Kasa, środki w Banku Centralnym

1. A vista
2. Rezerwa obowiązkowa
3. Inne środki

II. Dłużne papiery wartościowe uprawnione do redyskontowania w Banku Centralnym

III. Należności od innych instytucji finansowych

1. A vista
2. Terminowe

IV. Należności od klientów i sektora budżetowego

V. Należności od jednostek zależnych i stowarzyszonych nie objętych konsolidacją

VI. Należności od jednostek zależnych i stowarzyszonych konsolidowanych metodą praw własności

VII. Dłużne papiery wartościowe

1. Emitentów państwowych
2. Innych emitentów (w tym odkupione, własne)

VIII. Akcje, udziały i inne papiery wartościowe o zmiennej kwocie dochodu

IX. Akcje i udziały w jednostkach zależnych i stowarzyszonych nie objętych konsolidacją

1. W podmiotach finansowych
2. W pozostałych jednostkach

X. Akcje i udziały w jednostkach zależnych i stowarzyszonych konsolidowanych metodą praw własności

1. W podmiotach finansowych
2. W pozostałych jednostkach

XI. Akcje (udziały) własne

XII. Pożyczki podporządkowane

XIII. Wartości niematerialne i prawne

1. Koszty organizacji poniesione przy założeniu lub późniejszym rozszerzeniu spółki akcyjnej
2. Wartość firmy
3. Inne wartości niematerialne i prawne
4. Zaliczki na poczet wartości niematerialnych i prawnych

XIV. Wartość firmy z konsolidacji

1. Wartość firmy z konsolidacji – jednostki zależne
2. Wartość firmy z konsolidacji – jednostki stowarzyszonych

XV. Rzeczowy majątek trwały

1. Nieruchomości
2. Pozostałe środki trwałe
3. Inwestycje rozpoczęte
4. Zaliczki na poczet inwestycji

XVI. Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu (handlowe)

1. Akcje własne do zbycia
2. Inne papiery wartościowe (operacyjne)

XVII. Inne aktywa

1. Przejęte aktywa – do zbycia
2. Pozostałe

XVIII. Rozliczenia międzyokresowe

SUMA AKTYWÓW

PASYWA

I. Zobowiązania wobec Banku Centralnego

II. Zobowiązania wobec instytucji finansowych

1. A vista
2. Terminowe

III. Zobowiązania wobec klientów i sektora budżetowego

1. Lokaty oszczędnościowe
  - a) a vista
  - b) terminowe
2. Pozostałe
  - a) a vista
  - b) terminowe

IV. Zobowiązania z tytułu papierów wartościowych

1. Własnych obligacji
2. Pozostałe

V. Fundusze specjalne i inne pasywa

1. Fundusze specjalne
2. Inne pasywa

VI. Rozliczenia międzyokresowe i przychody przyszłych okresów

1. Rozliczenia międzyokresowe
2. Przychody przyszłych okresów

VII. Rezerwy

1. Rezerwy na podatek dochodowy
2. Pozostałe rezerwy

VIII. Zobowiązania podporządkowane

IX. Zobowiązania wobec jednostek zależnych i stowarzyszonych nie objętych konsolidacją

X. Zobowiązania wobec jednostek zależnych i stowarzyszonych konsolidowanych metodą praw własności

XI. Kapitał podstawowy

XII. Zadeklarowane lecz nie wniesione wkłady na poczet kapitału podstawowego (wielkość ujemna)

XIII. Kapitał zapasowy

1. Ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej
2. Tworzony ustawowo
3. Tworzony zgodnie ze statutem
4. Inny

XIV. Kapitał rezerwowy

1. Z aktualizacji wyceny
2. Ogólnego ryzyka bankowego
3. Pozostałe

XV. Nie podzielony wynik finansowy z lat ubiegłych

1. Zysk (wielkość dodatnia)
2. Strata (wielkość ujemna)

XVI. Kapitał własny akcjonariuszy (udziałowców) mniejszościowych**XVII. Rezerwa kapitałowa z konsolidacji**

1. Rezerwa kapitałowa – jednostki zależne
2. Rezerwa kapitałowa – jednostki stowarzyszone

XVIII. Różnice kursowe z konsolidacji

1. Dodatnie różnice kursowe
2. Ujemne różnice kursowe

XIX. Wynik finansowy netto roku obrotowego

1. Zysk netto (wielkość dodatnia)
2. Strata netto (wielkość ujemna)

SUMA PASYWÓW**POZYCJE POZABILANSOWE****I. Zobowiązania warunkowe z tytułu:**

1. Weksli akceptowanych i indosowanych, czeków, akredytyw itp.
2. Udzielonych gwarancji i poręczeń
3. Pozostałe

II. Zobowiązania wynikające z tytułu operacji kupna/sprzedaży z klauzulą odkupu**III. Ryzyko kredytowe wywołane nieodwołalnymi zobowiązaniami**

Załącznik nr 2 do uchwały nr 2/98
Komisji Nadzoru Bankowego
z dnia 3 czerwca 1998 r.
(poz. 28)

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT BANKU

I. Przychody z tytułu odsetek

1. Od instytucji finansowych
2. Od klientów i sektora budżetowego
3. Z papierów wartościowych:
  - a) o stałej kwocie dochodu
  - b) o zmiennej kwocie dochodu
4. Pozostałe

II. Koszty odsetek

1. Od instytucji finansowych
2. Od klientów i sektora budżetowego
3. Pozostałe

III. Wynik z tytułu odsetek (I-II)

IV. Przychody z tytułu prowizji

V. Koszty z tytułu prowizji

VI. Wynik z tytułu prowizji (IV-V)

VII. Przychody z akcji, udziałów i innych papierów wartościowych

VIII. Wynik na operacjach finansowych

1. Papierami wartościowymi
2. Pozostałych

IX. Wynik z pozycji wymiany

X. Wynik na działalności bankowej

XI. Pozostałe przychody operacyjne

XII. Pozostałe koszty operacyjne

XIII. Koszty działania banku

1. Wynagrodzenia
2. Narzuty na wynagrodzenia
3. Pozostałe

XIV. Amortyzacja środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych

XV. Odpisy na rezerwy i aktualizacja wartości

1. Odpisy na rezerwy na należności, zobowiązania warunkowe i inne oraz na ryzyko ogólne
2. Aktualizacja wartości majątku finansowego

XVI. Rozwiązanie rezerw i zmniejszenia dotyczące aktualizacji

1. Należności, zobowiązań warunkowych i innych
2. Wartości majątku finansowego

XVII. Różnica wartości rezerw i aktualizacji (XV-XVI)

XVIII. Wynik z działalności operacyjnej (X+XI-XII-XIII-XIV+/-XVII)

XIX. Wynik na operacjach nadzwyczajnych

1. Zyski nadzwyczajne
2. Straty nadzwyczajne

XX. Odpis wartości firmy z konsolidacji

XXI. Odpis rezerwy kapitałowej z konsolidacji

XXII. Wynik finansowy brutto (XVIII+/-XIX-XX+XXI)

1. Zysk brutto
2. Strata brutto

XXIII. Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego

1. Podatek dochodowy
2. Pozostałe obowiązkowe obciążenia

XXIV. Zysk/Strata z akcji (udziałów) w jednostkach stowarzyszonych

XXV. Wynik finansowy (Zysk/Strata) udziałowców (akcjonariuszy) mniejszościowych.

XXVI. Wynik finansowy netto

(XXII-XXIII+/-XXIV+/-XXV)

1. Zysk netto
2. Strata netto

XXVII. Zysk/strata netto na jedną akcję

Załącznik nr 3 do uchwały nr 2/98
Komisji Nadzoru Bankowego
z dnia 3 czerwca 1998 r.
(poz. 28)

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWU ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH DLA BANKÓW

A. Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej

I. Wynik finansowy netto (zysk/strata)

II. Korekty o pozycje:

1. Zysk/strata akcjonariuszy (udziałowców) mniejszościowych
2. Zysk/strata z akcji (udziałów) w jednostkach stowarzyszonych
3. Amortyzacja (w tym odpisy wartości firmy z konsolidacji i rezerwy kapitałowej z konsolidacji)
4. Zysk/strata z tytułu różnic kursowych
5. Odsetki i dywidendy otrzymane i zapłacone
6. Rezerwy na należności
7. Inne rezerwy
8. Podatek dochodowy od zysku brutto (naliczony)
9. Podatek dochodowy zapłacony
10. Wynik na sprzedaży i likwidacji składników działalności inwestycyjnej
11. Zmiana stanu dłużnych papierów wartościowych
12. Zmiana stanu należności od innych instytucji finansowych
13. Zmiana stanu należności od klientów i sektora budżetowego
14. Zmiana stanu akcji, udziałów i innych papierów wartościowych o zmiennej kwocie dochodu
15. Zmiana stanu zobowiązań wobec instytucji finansowych
16. Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów i sektora budżetowego
17. Zmiana stanu zobowiązań z tytułu papierów wartościowych
18. Zmiana stanu innych zobowiązań
19. Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych
20. Zmiana stanu przychodów przyszłych okresów
21. Pozostałe pozycje

III. Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej (I+/-II)

B. Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej

I. Nabycie/sprzedaż wartości niematerialnych i prawnych

II. Nabycie/sprzedaż składników rzeczowego majątku trwałego

III. Nabycie/sprzedaż akcji i udziałów w jednostkach zależnych, z wyłączeniem środków pieniężnych nabytych/sprzedanych jednostek zależnych

IV. Nabycie/sprzedaż akcji i udziałów w jednostkach stowarzyszonych

V. Nabycie/sprzedaż innych akcji, udziałów i papierów wartościowych (w tym również przeznaczonych do obrotu)

VI. Pozostałe pozycje

VII. Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej

C. Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej

I. Zaciągnięcie/splata długoterminowych kredytów wobec banków

II. Zaciągnięcie/splata długoterminowych pożyczek, emisja/wykup obligacji lub innych papierów wartościowych wobec innych instytucji finansowych

III. Zmiana stanu zobowiązań podporządkowanych

IV. Płatności dywidend i innych wypłat na rzecz właścicieli

V. Dywidendy wypłacone akcjonariuszom (udziałowcom) mniejszościowym

VI. Płatności zobowiązań z tytułu umów leasingu finansowego

VII. Wpływy z emisji akcji i udziałów własnych oraz dopłat do kapitału

VIII. Pozostałe pozycje

IX. Środki pieniężne netto z działalności finansowej

D. Zmiana stanu środków pieniężnych netto (A III+/-B VII+/-C IX)

E. Środki pieniężne na początek roku obrotowego

F. Środki pieniężne na koniec roku obrotowego (D+E)

**Załącznik nr 4 do uchwały nr 2/98
Komisji Nadzoru Bankowego
z dnia 3 czerwca 1998 r.
(poz. 28)**

INFORMACJA DODATKOWA DO SKONSOLIDOWANYCH SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH POWINNA ZAWIERAĆ:

- 1) opis struktury grupy kapitałowej ze wskazaniem zmian jakie nastąpiły w trakcie roku obrotowego.
- 2) wykaz jednostek wchodzących w skład grupy kapitałowej w podziale na włączone i wyłączone z procesu konsolidacji z podaniem ich nazwy i siedziby, ich kapitału własnego, wartości bilansowej akcji (udziałów), udziału akcji (udziałów) w ogólnej liczbie głosów w walnym zgromadzeniu akcjonariuszy (udziałowców) ze wskazaniem metody konsolidacji zastosowanej wobec jednostek zależnych i stowarzyszonych.
- 3) przy wykazie jednostek wyłączonych z konsolidacji należy podać przyczyny odstąpienia od konsolidacji oraz wartości ich przychodów netto i wyniku finansowego netto, ze wskazaniem iż:
  - a) wielkości wykazane w sprawozdaniu finansowym są nieznaczne w stosunku do danych sprawozdania finansowego jednostki dominującej zgodnie z określeniem w § 3 ust. 3 pkt 2,
  - b) nabycie tej jednostki ma na celu wyłącznie jej odsprzedaż lub sprawowanie kontroli względnie wywieranie znacznego wpływu będzie trwało krócej niż rok licząc od dnia bilansowego,
  - c) nastąpiło znaczne ograniczenie kontroli;
- 4) omówienie zastosowanych metod wyceny i sposobu przeliczenia pozycji objętych skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym oraz ich wpływ na wynik finansowy, w tym:
  - a) uwzględnienie przepisów zastosowanych dla banków oraz norm międzynarodowych, jeżeli konsolidują jednostkę spoza kraju,
  - b) informacje dotyczące ustalenia wartości firmy lub różnicy z konsolidacji nad wartością nabytej części aktywów netto na dzień objęcia przez bank akcji (udziałów) jednostki zależnej i stowarzyszonej,
  - c) wskazanie okoliczności uniemożliwiających porównanie na przestrzeni dwu kolejnych lat niektórych pozycji skonsolidowanego bilansu i rachunku zysków i strat;
- 5) uwagi dotyczące poszczególnych pozycji bilansowych i pozabilansowych i rachunku zysków i strat, w tym również:
  - a) analiza zmiany stanów udziałów w jednostkach zależnych i w jednostkach stowarzyszonych, udziały mniejszościowe,
  - b) zmiany stanów kapitałów własnych pomiędzy poprzednim, a ostatnim rokiem obrotowym ze wskazaniem tytułów zmian zmniejszających stan tych kapitałów z wyszczególnieniem udziałów grupy kapitałowej oraz udziałów mniejszościowych, ich wpływ na zmianę kapitałów własnych,
- c) operacje z jednostkami zależnymi i stowarzyszonymi ze wskazaniem wartości aktywów i pasywów będących przedmiotem transakcji kupna lub sprzedaży i sposobu rozliczenia pomiędzy jednostką sprzedającą i kupującą akcje, majątek trwały itp., według dziedzin działalności oraz określonych geograficznie rynków,
- d) informacje o eliminacji operacji wzajemnych pomiędzy jednostkami objętymi konsolidacją:
  - należności i zobowiązań dotyczących operacji dokonywanych między nimi,
  - przychodów i kosztów dotyczących tych operacji,
  - dywidend wypłaconych przez jednostki zależne bankowi i otrzymane przez bank,
- e) przy omawianiu rachunku zysków i strat należy opisać te pozycje, które zostały ujęte w pozycjach skonsolidowanych z tytułu sprzedaży akcji (udziałów), podatku dochodowego, zysku/straty netto jednostek zależnych i stowarzyszonych;
- 6) informacje o wspólnych przedsięwzięciach, w tym:
  - a) nazwie, zakresie działania wspólnego przedsięwzięcia,
  - b) procentowym udziale,
  - c) części wspólnie kontrolowanych rzeczowych składników majątku trwałego oraz wartości niematerialnych i prawnych,
  - d) zobowiązaniach zaciągniętych na potrzeby przedsięwzięcia lub zakupu używanych rzeczowych składników majątku trwałego,
  - e) części zobowiązań wspólnie zaciągniętych,
  - f) przychodach otrzymanych ze wspólnego przedsięwzięcia i kosztach związanych z nimi,
  - g) zobowiązaniach warunkowych i inwestycyjnych dotyczących wspólnego przedsięwzięcia.
- 7) przeciętne w roku obrotowym zatrudnienie w grupie kapitałowej z podziałem na grupy zatrudnionych;
- 8) wynik na sprzedaży całości lub części akcji (udziałów) poszczególnych jednostek zależnych oraz aktywów netto sprzedanych jednostek zależnych;
- 9) transakcje ze spółkami powiązаныmi kapitałowo, które nie są objęte skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym.

29

ZARZĄDZENIE Nr 1/98
Komisji Nadzoru Bankowego
z dnia 3 czerwca 1998 r.**w sprawie szczegółowych zasad finansowego wyodrębnienia kas mieszkaniowych w bankach oraz rozliczeń między bankiem, który zaprzestał prowadzenia kasy mieszkaniowej, a bankiem przejmującym tę działalność**

Na podstawie art. 3 ust. 4 ustawy z dnia 26 października 1995 r. o niektórych formach popierania budownictwa mieszkaniowego oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 133, poz. 654, z 1996r. Nr 106, poz. 496 oraz z 1997r. Nr 80, poz. 507, Nr 103, poz. 651, Nr 115, poz. 741, Nr 140, poz. 939 i Nr 141, poz. 943) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Finansowe wyodrębnienie kasy mieszkaniowej w banku następuje poprzez:

- 1) prowadzenie, w ramach ksiąg rachunkowych banku prowadzącego kasę mieszkaniową, ewidencji zapewniającej rejestrowanie wszystkich operacji związanych z działalnością kasy mieszkaniowej,
- 2) prowadzenie wydzielonego rachunku kasy mieszkaniowej w ramach rachunku banku prowadzącego kasę mieszkaniową,
- 3) stosowanie przez kasę mieszkaniową ogólnie obowiązujących przepisów dotyczących czynności bankowych, w tym m. in. przeprowadzania rozliczeń pieniężnych klientów i realizowania ich w ramach rozrachunków międzybankowych banku prowadzącego kasę mieszkaniową,
- 4) prowadzenie gospodarki finansowej związanej z czynnościami wykonywanymi w imieniu i na rzecz kasy mieszkaniowej na podstawie sporządzanego planu finansowego kasy mieszkaniowej,
- 5) pokrywanie kosztów działalności kasy mieszkaniowej z uzyskanych przychodów,
- 6) podejmowanie przez bank na rachunek kasy mieszkaniowej decyzji w przedmiocie:
  - a) wysokości oprocentowania kredytów na cele mieszkaniowe i oszczędności gromadzonych w kasie oraz wysokości prowizji i opłat manipulacyjnych,
  - b) sposobów i miejsc lokowania nadwyżek środków finansowych kasy.

§ 2. 1. Bank, który zaprzestaje prowadzenia kasy mieszkaniowej, przekazuje bankowi przejmującemu kasę dokumentację zdawczo-odbiorczą, obejmującą:

- 1) bilans kasy na dzień przekazania,
- 2) rachunek zysków i strat za okres od początku roku do dnia przekazania,
- 3) dokumentację i ewidencję księgową oraz pozaksięgową, dotyczącą:
  - a) imiennych rachunków oszczędnościowo-kredytowych,
  - b) umów o kredyty kontraktowe,
  - c) umów o kredyty na cele mieszkaniowe,
  - d) zabezpieczeń spłaty kredytów wykorzystanych,
  - e) należności klientów lub kasy z tytułu odsetek, prowizji i opłat manipulacyjnych,
  - f) wykazów należności kasy od kredytobiorców z tytułu wykorzystanego kredytu na cele mieszkaniowe z terminami dalszych jego spłat,
  - g) innych aktywów i pasywów kasy mieszkaniowej z podaniem ich tytułów; zobowiązania wobec Kra-

jowego Funduszu Mieszkaniowego powinny być udokumentowane aktualnymi umowami, a należności kasy – dowodami posiadania papierów wartościowych lub lokat terminowych w bankach, wraz z oświadczeniem o tytule przekazania.

2. Bank przekazujący kasę mieszkaniową przekazuje bankowi przejmującemu – w uzgodnionym terminie – środki finansowe kasy mieszkaniowej znajdujące się na rachunku w banku prowadzącym kasę.

§ 3. 1. Przejęcie kasy z banku likwidowanego lub banku pozbawionego możliwości prowadzenia kasy następuje poprzez włączenie działalności przejmowanej kasy mieszkaniowej do kasy już prowadzonej lub kasy utworzonej w banku przejmującym.

2. Przekazanie kasy mieszkaniowej przez bank przekazujący i przejęcie jej przez bank przejmujący nie powinno wstrzymywać realizacji operacji kasy mieszkaniowej dotyczących:

- 1) zawierania umów o kredyt kontraktowy,
- 2) przyjmowania wpłat osób fizycznych na ich imienne rachunki oszczędnościowo – kredytowe,
- 3) dokonywania wypłat gotówkowych lub przyjmowania bezgotówkowych dyspozycji rozliczeniowych przeprowadzanych przy wykorzystaniu kredytu na cele mieszkaniowe.
- 4) przekazywania urzędom skarbowym zaliczek, o których mowa w art. 41 ust. 3a ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 1993 r. Nr 90, poz. 416 i Nr 134, poz. 646, z 1994 r. Nr 43, poz. 163, Nr 90, poz. 419, Nr 113, poz. 547, Nr 123, poz. 602 i Nr 126, poz. 626, z 1995 r. Nr 5, poz. 25 i Nr 133, poz. 654, z 1996 r. Nr 25, poz. 113, Nr 87, poz. 395, Nr 137, poz. 638, Nr 147, poz. 686 i Nr 156, poz. 776 oraz z 1997r. Nr 28, poz. 153, Nr 30, poz. 164, Nr 71, poz. 449, Nr 85, poz. 538, Nr 96, poz. 592, Nr 121, poz. 770, Nr 23, poz. 776, Nr 137, poz. 926, Nr 139, poz. 932, 933, 934 i Nr 141, poz. 943 i 945).

3. Banki – przekazujący i przejmujący kasę mieszkaniową – obowiązane są do powiadomienia klientów kasy o zmianie banku prowadzącego kasę mieszkaniową oraz do przekazania informacji niezbędnych do nie zakłóconego wywiązywania się z umów zawartych z bankiem prowadzącym kasę mieszkaniową.

§ 4. Traci moc zarządzenie nr 6/96 Prezesa NBP z dnia 5 lipca 1996r. w sprawie szczegółowych zasad finansowego wyodrębnienia kas mieszkaniowych w bankach oraz rozliczeń między bankiem, który zaprzestał prowadzenia kasy mieszkaniowej, a bankiem przejmującym tę działalność (Dz. Urz. NBP Nr 11, poz 29).

§ 5. Zarządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Przewodniczący Komisji Nadzoru Bankowego:
Hanna Gronkiewicz-Waltz

30

ZARZĄDZENIE Nr 2/98
Komisji Nadzoru Bankowego
z dnia 3 czerwca 1998 r.

w sprawie obowiązkowego zakresu informacji dotyczących stanu oszczędności zgromadzonych na rachunkach oszczędnościowo-kredytowych, wysokości udzielonych kredytów kontraktowych i terminowości ich spłat oraz przychodów i kosztów banków z tytułu prowadzenia kas mieszkaniowych

Na podstawie art. 7 ustawy z dnia 26 października 1995 r. o niektórych formach popierania budownictwa mieszkaniowego oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 133, poz. 654, z 1996r. Nr 106, poz. 496 i Nr 156, poz. 775 oraz z 1997r. Nr 80, poz. 507, Nr 103, poz. 651, Nr 115, poz. 741, Nr 140, poz. 939 i Nr 141, poz. 943) zarządza się, co następuje:

§ 1. Banki oraz oddziały banków zagranicznych prowadzące jako wyodrębnioną działalność kasy mieszkaniowe gromadzą informacje dotyczące: stanu oszczędności zgromadzonych na rachunkach oszczędnościowo – kredytowych, wysokości udzielonych kredytów na cele mieszkaniowe i terminowości ich spłat oraz przychodów i kosztów banków z tytułu prowadzenia kas mieszkaniowych, w zakresie ustalonym w załączniku nr 1 do zarządzenia.

§ 2. Informacje dotyczące udzielonych kredytów na cele mieszkaniowe i terminowości ich spłat, sporządzone na formularzach według wzorów stanowiących załączniki

nr 2 i nr 3 do zarządzenia, banki przekazują do Generalnego Inspektoratu Nadzoru Bankowego NBP w terminie 15 dni roboczych po zakończeniu kwartału, którego informacje dotyczą, z zastrzeżeniem § 3.

§ 3. Banki przekazują informacje, o których mowa w § 2, po raz pierwszy za okres, w którym udzielone zostały przez kasę mieszkaniową kredyty na cele mieszkaniowe.

§ 4. Traci moc zarządzenie Nr 18/96 Prezesa Narodowego Banku Polskiego z dnia 20 grudnia 1996 r. w sprawie obowiązkowego zakresu informacji dotyczących stanu oszczędności zgromadzonych na rachunkach oszczędnościowo-kredytowych, wysokości udzielonych kredytów na cele mieszkaniowe i terminowości ich spłat oraz przychodów i kosztów banków z tytułu prowadzenia kas mieszkaniowych (Dz. Urz. NBP Nr 24, poz. 62).

§ 5. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem 1 lipca 1998 r.

Przewodniczący Komisji Nadzoru Bankowego:
Hanna Gronkiewicz-Waltz

Załącznik nr 1 do zarządzenia nr 2/98
Komisji Nadzoru Bankowego
z dnia 3 czerwca 1998 r.
(poz. 30)

**Zakres obowiązkowych informacji gromadzonych przez banki oraz oddziały banków zagranicznych
prowadzące jako wyodrębnioną działalność kasy mieszkaniowe**

A. AKTYWA

I. Środki kasy mieszkaniowej

1. kasa
2. rachunek bieżący

II. Lokaty w bankach

1. normalne
2. zagrożone
  - a) poniżej standardu
  - b) wątpliwe
  - c) stracone

III. Kredyty kontraktowe

1. normalne
2. zagrożone
  - a) poniżej standardu
  - b) wątpliwe
  - c) stracone

IV. Odsetki

1. Odsetki od środków i lokat
  - a) niezapadłe
    - od należności normalnych
    - od należności zagrożonych
  - b) zapadłe
    - od należności normalnych
    - od należności zagrożonych
2. Odsetki od kredytów
  - a) niezapadłe
    - od należności normalnych
    - od należności zagrożonych
  - b) zapadłe
    - od należności normalnych
    - od należności zagrożonych

V. Papiery wartościowe

1. Handlowe
  - a) emitowane przez NBP
    - bony pieniężne
    - obligacje wyrażone w walutach obcych
    - pozostałe obligacje
  - b) emitowane przez Skarb Państwa
    - bony pieniężne
    - obligacje wyrażone w walutach obcych
    - pozostałe obligacje
2. Lokacyjne
  - a) emitowane przez NBP
    - bony pieniężne
    - obligacje wyrażone w walutach obcych
    - pozostałe obligacje
  - b) emitowane przez Skarb Państwa
    - bony pieniężne
    - obligacje wyrażone w walutach obcych
    - pozostałe obligacje

VI. Pozostałe aktywa

w tym: koszty do rozliczenia

Suma aktywów

Należności (bez odsetek) kasy mieszkaniowej w banku należy gromadzić według terminów ich zapadalności:

1. do 1 miesiąca (włącznie)
2. powyżej 1 do 3 miesięcy (włącznie)
3. powyżej 3 do 6 miesięcy (włącznie)
4. powyżej 6 miesięcy do 1 roku (włącznie)
5. powyżej 1 roku do 2 lat (włącznie)
6. powyżej 2 lat do 5 lat (włącznie)
7. powyżej 5 lat
8. dla których termin zapadalności upłynął.

Dłużne papiery wartościowe (z podziałem na handlowe i lokacyjne) wykazane w pozycji V aktywów należy gromadzić według terminów ich zapadalności:

1. do 1 miesiąca (włącznie)
2. powyżej 1 do 3 miesięcy (włącznie)
3. powyżej 3 do 6 miesięcy (włącznie)
4. powyżej 6 miesięcy do 9 miesięcy (włącznie)
5. powyżej 9 miesięcy do 1 roku (włącznie)
6. powyżej 1 roku do 3 lat (włącznie)
7. powyżej 3 do 5 lat (włącznie)
8. powyżej 5 lat.

Dłużne papiery wartościowe (z podziałem na handlowe i lokacyjne) wykazane w pozycji V aktywów należy gromadzić według terminów pierwotnych:

1. do 3 miesięcy (włącznie)
2. powyżej 3 do 6 miesięcy (włącznie)
3. powyżej 6 miesięcy do 9 miesięcy (włącznie)
4. powyżej 9 miesięcy do 1 roku (włącznie)
w tym: obligacje jednoroczne
5. powyżej 1 roku do 3 lat (włącznie)
6. powyżej 3 do 5 lat (włącznie)
7. powyżej 5 lat

PASYWA

I. Depozyty osób prywatnych

II. Pożyczki z KFM z terminem pierwotnym

1. do 1 miesiąca (włącznie)
2. powyżej 1 do 3 miesięcy (włącznie)
3. powyżej 3 do 6 miesięcy (włącznie)
4. powyżej 6 miesięcy do 1 roku (włącznie)
5. powyżej 1 roku do 2 lat (włącznie)
6. powyżej 2 do 5 lat (włącznie)
7. powyżej 5 lat

III. Odsetki do zapłacenia

1. od depozytów
2. od pożyczek

IV. Pozostałe pasywa

w tym: przychody do rozliczenia

V. Rezerwa (zysk/strata z lat ubiegłych)**VI. Wynik (zysk/strata) roku bieżącego****Suma pasywów**

Zobowiązania (bez odsetek) kasy mieszkaniowej w banku należy gromadzić według terminów ich wymagalności:

1. Zobowiązania bieżące
2. Zobowiązania terminowe z terminem wymagalności:
  - a) do 1 miesiąca (włącznie)
  - b) powyżej 1 do 3 miesięcy (włącznie)
  - c) powyżej 3 do 6 miesięcy (włącznie)
  - d) powyżej 6 miesięcy do 1 roku (włącznie)
  - e) powyżej 1 roku do 3 lat (włącznie)
  - f) powyżej 3 do 5 lat (włącznie)
  - g) powyżej 5 lat

B. WYSOKOŚĆ UDZIELONYCH KREDYTÓW NA CELE MIESZKANIOWE I TERMINOWOŚĆ ICH SPŁAT**C. PRZYCHODY I KOSZTY BANKÓW Z TYTUŁU PROWADZENIA KAS MIESZKANIOWYCH****I. Przychody**

1. Odsetki od udzielonych kredytów kontraktowych
2. Odsetki od lokat w innych bankach
3. Odsetki od obligacji
4. Dyskonto

II. Koszty

1. Odsetki od gromadzonych oszczędności

2. Odsetki od pożyczki z Krajowego Funduszu Mieszkaniowego

3. Premie

III. Wynik z tytułu odsetek**IV. Przychody z tytułu prowizji i opłat**

1. Prowizje od udzielonych kredytów kontraktowych
2. Opłaty manipulacyjne od wpłat dokonywanych na rachunki

V. Koszty z tytułu prowizji i opłat

1. Prowizje od pożyczki z Krajowego Funduszu Mieszkaniowego
2. Opłaty

VI. Wynik z tytułu prowizji**VII. Przychody z tytułu operacji papierami wartościowymi****VIII. Koszty z tytułu operacji papierami wartościowymi****IX. Wynik z tytułu operacji papierami wartościowymi****X. Koszty działania kasy**

1. Wynagrodzenia
2. Narzuty na wynagrodzenia
3. Pozostałe koszty (w tym opłaty na rzecz banku)

XI. Odpisy na rezerwy i aktualizację wartości**XII. Rozwiązanie rezerwy****XIII. Różnica wartości rezerw i aktualizacji****XIV. Wynik z działalności kasy mieszkaniowej**

Informacja kwartalna za .... kwartał 199..r.												
KASA MIESZKANIOWA W BANKU - UDZIELONE KREDYTY NA CELE MIESZKANIOWE I TERMINOWOŚĆ ICH SPŁATY												
TERMIN OBSERWACJI (MM/RR)												
Data udzielenia (MM/RR)	1/RR	2/RR	3/RR	4/RR	5/RR	6/RR	7/RR	8/RR	9/RR	10/RR	11/RR	12/RR
	----- kwota kredytów ogółem (w tys. 0,00 zł) -----											
1/RR												
2/RR												
3/RR												
4/RR												
5/RR												
6/RR												
7/RR												
8/RR												
9/RR												
10/RR												
11/RR												
12/RR												
Razem												
	----- liczba kredytów -----											
1/RR												
2/RR												
3/RR												
4/RR												
5/RR												
6/RR												
7/RR												
8/RR												
9/RR												
10/RR												
11/RR												
12/RR												
Razem												
	----- kwota kredytów zagrożonych (w tys. 0,00 zł) -----											
1/RR												
2/RR												
3/RR												
4/RR												
5/RR												
6/RR												
7/RR												
8/RR												
9/RR												
10/RR												
11/RR												
12/RR												
Razem												

Informacja kwartalna za .... kwartał 199..r.												
KASA MIESZKANIOWA W BANKU - STRUKTURA UDZIELONYCH KREDYTÓW NA CELE MIESZKAMNIOWE I ICH SPŁATY												
TERMIN OBSERWACJI (MM/RR)												
Data udzielenia	1/RR	2/RR	3/RR	4/RR	5/RR	6/RR	7/RR	8/RR	9/RR	10/RR	11/RR	12/RR
(MM/RR)	----- kredyty ogółem - struktura w % -----											
1/RR												
2/RR												
3/RR												
4/RR												
5/RR												
6/RR												
7/RR												
8/RR												
9/RR												
10/RR												
11/RR												
12/RR												
Razem												
	----- liczba kredytów struktura w % -----											
1/RR												
2/RR												
3/RR												
4/RR												
5/RR												
6/RR												
7/RR												
8/RR												
9/RR												
10/RR												
11/RR												
12/RR												
Razem												
	----- kredyty zagrożone jako % kredytów ogółem -----											
1/RR												
2/RR												
3/RR												
4/RR												
5/RR												
6/RR												
7/RR												
8/RR												
9/RR												
10/RR												
11/RR												
12/RR												
Razem												

Załącznik nr 3 do zarządzenia nr 2/98
Komisji Nadzoru Bankowego
z dnia 3 czerwca 1998 r.
(poz. 30)

31**KOMUNIKAT****o sprostowaniu błędów**

W nr 10 Dziennika Urzędowego NBP z dnia 15 czerwca 1998 r. w oznaczeniu pozycji 22 cyfra „22” powinna brzmieć „21”.

Cena prenumeraty na rok 1998 wynosi 82,5 zł.

Wpłaty na prenumeratę przyjmują:

- 1) **jednostki kolportażowe „Ruch” S.A.** właściwe dla miejsca zamieszkania lub siedziby prenumeratora **do dnia 20 listopada na rok następny.** Dostawa egzemplarzy następuje w uzgodniony sposób;
- 2) od osób lub instytucji zamieszkałych lub mających siedzibę w miejscowościach, w których nie ma jednostek kolportażowych „Ruch”, wpłaty należy wносить na konto „Ruch” S.A. Oddział Krajowej Dystrybucji Prasy w PBK S.A. XIII Oddział W-wa Nr 11101053-16551-2700-1-67 lub w kasach Oddziału Krajowej Dystrybucji Prasy, ul. Towarowa 28, tel. 620-10-19, czynnych codziennie od poniedziałku do piątku w godz. 8⁰⁰-14⁰⁰, jeżeli cena czasopisma w prenumeracie przewyższa kwotę 2,00-/egz. Dostawa w takim przypadku odbywa się pocztą zwykłą w ramach opłaconej prenumeraty, tzn. „pod opaską”.

Urzędy pocztowe przyjmują przedpłaty do dnia 25 listopada na rok następny od prenumeratorów obsługiwanych przez te urzędy oraz przez doręczycieli na wsi i w miejscowościach, gdzie dostęp do urzędu pocztowego jest utrudniony.

Przedpłaty na prenumeratę przyjmują także: JARD-PRESS s.c. - Kolportaż Prasy, 00-810 Warszawa, ul. Srebrna 16, tel. 620-13-24; KOLPORTER S.A., 25-620 Kielce, ul. Kolberga 11, tel. w Warszawie 846-29-27, oraz „Unipress Warszawa” Sp. z o.o., 01-106 Warszawa, ul. Nakielska 3, tel. 36-69-21, 36-70-08.

Prenumeratę ze zleceniem wysyłki za granicę przyjmuje w terminie do dnia 31 października na rok następny, „Ruch” SA Oddział Krajowej Dystrybucji Prasy, ul. Towarowa 28, 00-958 Warszawa, tel. 620-10-19 lub 620-12-71 w. 551, konto w PBK S.A. XIII Oddział Warszawa Nr 11101053-16551-2700-1-67. Koszt prenumeraty ze zleceniem wysyłki za granicę jest o 100% wyższy; w przypadku zlecenia dostawy drogą lotniczą koszt dostawy lotniczej w pełni pokrywa prenumeratę.

Reklamacje z powodu niedoręczenia dziennika należy składać w rejonowych Oddziałach „Ruch” S.A., w których opłacona została prenumerata, w terminie 15 dni po otrzymaniu następnego numeru.

Egzemplarze bieżące (poza prenumeratą) oraz z lat ubiegłych można nabywać na podstawie nadesłanego zamówienia w Departamencie Prawnym NBP, ul. Świętokrzyska 11/21, 00-919 Warszawa, tel. 826-70-75 lub 653-26-78, p. 639. Wpłaty na konto NBP – Centrala, Z.U.G., ul. Świętokrzyska 11/21, 00-919 Warszawa, Nr 10101733-99091-209-8, z zaznaczeniem: należność za Nr (rok) Dz. Urz. NBP.

Wydawca: Narodowy Bank Polski. Redakcja: Departament Prawny, 00-919 Warszawa, ul. Świętokrzyska 11/21.